ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΣ ΚΗΡΥΞ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ
ΠΡΟΝΟΙΑ
ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΜΕΛΕΤΙΟΥ

ΕΤΟΣ Θ'. ΤΟΜΟΣ Ι'.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 12 ΙΟΥΛΙΟΥ 1919. ΑΡΙΘ. 212

ΚΛΗΡΟΣ ΚΑΙ ΚΛΗΡΟΣ

Ὅταν πρό τινος, ἐπικρίνοντες τοὺς παρ' ἡμῖν καταγγελεῖς ξένων σοσιαλιστικῶν δαιμονίων, ἐμεμφόμεθα αὐτοὺς ἐπὶ τῇ καταφορᾷ των κατὰ τῆς Ὀρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ κλήρου αὐτῆς ἰσχυριζόμενοι, ὅτι ἡ καταφορά των αὕτη εἶνε δανεία ἔξωθεν, ξένη καὶ ἀλλοτρία πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, πρὸς τὴν ζωήν, καὶ τὴν ἱστορίαν του, δὲν ἐφανταζόμεθα, ὅτι θὰ εὑρίσκοντο ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς κόλποις καὶ ἐπιστήμονες ἄνδρες, οἱ ὁποῖοι συμμερίζονται τὰς αὐτὰς ἰδέας. Δυστυχῶς, ἀφορμῆς δοθείσης, ἠκούσαμεν καὶ παρὰ λογίων Ἑλλήνων οὐ μόνον ἀνατροφῆς καλλιτέρας καὶ μορφώσεως ἀμφιλαφεστέρας τυχόντων, ἀλλὰ καί, διὰ τοῦτο ἀκριβῶς, ὀφειλόντων νὰ γνωρίζωσιν ἀπὸ σπουδῶν καὶ πείρας παιδαγωγικῆς τὴν πάτριον ἱστορίαν πολὺ καλλίτερον σοσιαλιστῶν τινων φαντασιοκόπων,—ἠκούσαμεν, λέγομεν, παρὰ τοιούτων ἀνδρῶν λόγους καὶ κρίσεις περὶ Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας καὶ Ἑλληνικοῦ κλήρου μὴ μόνον μὴ στηριζομένους ἐπὶ τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ καὶ ἀποτελοῦντας ἠχὼ προερχομένην ἀπὸ περιβάλ-

λοντος ξενικοῦ, ἐκ διαμέτρου ἀντιθέτου πρὸς τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἱστορίαν τοῦ περιβάλλοντος τοῦ Ἑλληνικοῦ.

Αἱ δυσμενεῖς περὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ κλήρου ἔννοιαι καὶ κρίσεις πηγὴν ἔχουσι τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην, καί, ἀκριβέστερον, τὰς χώρας τῆς δράσεως τοῦ παπικοῦ κλήρου. Παπικὸς δὲ κλῆρος σημαίνει τάξιν ἱερατικὴν ἰδιότυπον, θρησκευτικῶς μὲν καὶ ἐκκλησιαστικῶς τυφλῶς ὑπείκουσαν εἰς τὰ νεύματα ἀπολυταρχικοῦ ἀρχηγοῦ μοναρχικῶν τάσεων καὶ νοοτροπίας, κοινωνικῶς δὲ ἀσύνδετο πρὸς τὸ σῶμα, τὸ ὁποῖον παρασιτικῶς ἀπομυζᾷ καὶ ἐκμεταλλεύεται, καὶ ἐθνικῶς ἄποιον καὶ ἄχρουν, διότι δὲν συνδέεται πρὸ ἐθνικὰς καὶ πολιτειακὰς παραδόσεις, αἵτινες ἀποτελοῦσι τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν ζωὴν τοῦ ἐν ᾧ ἐμπολιτεύεται ἔθνους. Συνεσταλμένος εἰς ἑαυτὸν ὁ κλῆρος οὗτος ὑπὸ τύπους πολυτρόπων ἱερατικῶ ὀργανώσεων εἰς πολυώνυμα τάγματα, ἀσκῶν ἐν τῷ συνόλῳ το ἀγαμίαν, ἵνα εὐκολώτερον χρησιμοποιῆται διὰ τὰ παπικὰ ἀπολυταρχικὰ σχέδια, διὰ τοῦ ἰησουϊτισμοῦ δὲ διαπλωθεὶς καὶ διακλαδωθεὶς εἰς ἐπικίνδυνον κοινωνικόν, πολιτειακὸν καὶ πολιτικὸν πολύπουν, ἀπέβη τόσον ἐπικίνδυνος μηχανὴ εἰς τὰ κράτη καὶ τὰ πολιτείας, ὥστε ἐκ δεδικαιολογημένης ἀντιδράσεως νὰ ὀργανωθῶσ τὰ ἀντικληρικὰ λεγόμενα ἐν Εὐρώπῃ κόμματα καὶ νὰ ἐπινοηθῶσιν οἱ χωρισμοὶ Πολιτείας καὶ Ἐκκλησίας.

Δὲν εἶνε ἀκριβές, οὐδὲ πρὸς τὴν ἀλήθειαν τῶν πραγμάτω ἀνταποκρίνεται τό, καὶ παρ' ἡμῖν δανειακῶς μυριόλεκτον, περὶ το ἐν Γαλλίᾳ θεσπισθέντος χωρισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τοῦ Κρά τους ὡς πραξικοπήματος ἀθεΐας δῆθεν κατὰ τῆς θρησκείας κ πλήγματος κατὰ τῆς θρησκευτικῆς ἀνοχῆς καὶ ἐλευθερίας. Τὸ μορμολύκειον τοῦτο τῆς ἀθεΐας εἶνε ἐπιχείρημα τῆς ἰησουϊτικῆς ἐπινοίας τοῦ λατινικοῦ κλήρου, ἀκρίτως καταποθὲν καὶ ὑπὸ πολλῶ ἐκ τῶν ἡμετέρων ἀγνοούντων τὰ πράγματα. Τὰ δὲ πράγματα δυ τυχῶς ἐπιβαρύνουσι τὸν κλῆρον τοῦ κατολικισμοῦ καὶ οὐχὶ τὴ Γαλλικὴν Πολιτείαν. Διότι, ἐνῷ πάντας ἀνεξαιρέτως τοὺς κληρι κούς, ἀπὸ τοῦ ἀνωτάτου μέχρι τοῦ κατωτάτου, ἀριθμουμένους ε

μυριάδας, ἐμισθοδότει ἁδρῶς καὶ ἀξιοπρεπέστατα ἐκ τοῦ δημοσίου προϋπολογισμοῦ ἡ Πολιτεία πρὸ τοῦ χωρισμοῦ, ἐνῷ οἱωνδήποτε θρησκευτικῶν πεποιθήσεων Κυβέρνησις ἀνεγνώριζε καὶ ἐσέβετο ἀπὸ τῶν καθεστηκότων νόμων καὶ ἀπὸ τοῦ πνεύματος τῆς θρησκευτικῆς ἀνοχῆς καὶ ἐλευθερίας τῆς συνειδήσεως τὴν νόμιμον ὑπόστασιν παντὸς θρησκεύματος καὶ πάσης θρησκευτικῆς ὀργανώσεως ἐν τῷ Κράτει, ὁ δὲ κλῆρος ἀπήλαυε τόσων καὶ τόσων προνομιῶν, ὁ κλῆρος οὗτος τῆς γαλλικῆς μὲν πατρίδος, ἀλλὰ τῆς ἀπολυταρχικῆς καὶ μοναρχικῆς παπικῆς νοοτροπίας, τὸ δικαίωμα τῆς ἐλευθερίας τῆς συνειδήσεως καὶ τοῦ λόγου χρησιμοποιῶν, ἢ μᾶλλον κατάχρησιν αὐτοῦ ποιούμενος, καὶ δι᾿ αὐτῶν τῶν θρησκευτικῶν του κηρυγμάτων ἀπὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν βημάτων ἀναμιγνυόμενος ἀκράτως εἰς τὴν πολιτικὴν συνηγόρει ὑπὲρ τῆς μοναρχίας καὶ κατεφέρετο κατὰ τοῦ δημοκρατικοῦ καθεστῶτος, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου τρεῖς ἀλλεπάλληλοι καὶ δειναὶ ἐπαναστάσεις ἠγωνίσθησαν διὰ μυρίων θυσιῶν,

Τί ἀπέκειτο εἰς τὴν Γαλλικὴν Πολιτείαν νὰ μεταχειρισθῇ ὡς μέτρον κατασταλτικὸν τῆς ἀχαλινώτου ταύτης τοῦ ἐν τοῖς κόλποις αὐτῆς τρεφομένου κλήρου διαγωγῆς, ἥτις ὁσημέραι ἀπέβαινε μᾶλλον ἐπικίνδυνος εἰς καθεστὼς διὰ μυρίων αἱμάτων κτηθέν; Μὴ δυναμένη ἀπὸ τῶν φιλελευθέρων τοῦ Κράτους νόμων νὰ φιμώσῃ τὰ κληρικὰ στόματα καὶ νὰ κατασιγάσῃ τὴν ἀχαλίνωτον γλῶσσαν, ἠναγκάσθη νὰ κηρύξῃ τὸν χωρισμόν, ὄχι τὴν θρησκείαν πολεμοῦσα καὶ ὑπονομεύουσα, ἀλλ᾿ ἵνα μὴ διὰ τῆς παρατάσεως τῆς ἰσχύος τῶν μετὰ τοῦ Βατικανοῦ συμβάσεων ἐξακολουθῇ ἀτιμώρητος ὁ κεκηρυγμένος πόλεμος κατὰ τῆς Δημοκρατίας.

Ἂς περιορισθῶμεν πρὸς τὸ παρὸν εἰς τούτους τοὺς χαρακτηρισμούς, ἵνα καὶ ἀπὸ μόνης ταύτης τῆς ὄψεως κατανοηθῇ ὁποία ἄβυσσος χωρίζει τὸν κλῆρον τὸν ἰδικόν μας τῆς ὀρθοδόξου Ἀνατολῆς ἀπὸ τὸν κλῆρον τῆς λατινικῆς Δύσεως. Ποῦ καὶ πῶς ὁ κλῆρός μας ἀπήρτισεν ἢ ἀπαρτίζει ἰδίαν τάξιν, ἴδιον τάγμα, μὲ ἰδεώδη ξένα πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Πατρίδα; Δὲν εἶνε ὁ κλῆρός

μας θρησκευτικῶς, κοινωνικῶς, πολιτειακῶς καὶ πολιτικῶς ὀστοῦν ἐκ τῶν ὀστῶν καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκὸς τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ δὲν ἐκπορεύεται ἐξ αὐτοῦ, δὲν εἶνε φορεὺς τῶν αὐτῶν ἰδανικῶν, δὲν εἶνε τῆς ἱστορίας του μέτοχος, ἤ, μᾶλλον, δὲν εἶνε ὁ δημιουργὸς ὁ κύριος τῆς πατρίου ἱστορίας μάλιστα ἐν τοῖς μαύροις χρόνοις τῆς δουλείας, δὲν ἦτο ὁ ἐθνικός του ἀρχηγὸς καὶ πρὸ τῆς Παλιγγενεσίας καὶ κατὰ τὴν ἐθνεγερσίαν, δὲν συνεχίζει ἀκόμη τὰς εὐγενεῖς ἐθνικὰς παραδόσεις τὰς ἑλληνικάς; Ποῦ καὶ πῶς ἀπομυζᾷ καὶ τίνι τρόπῳ ἐκμεταλλεύται ὁ κλῆρός μας τὸν λαόν μας ὁ κλῆρός μας ὁ τὸν ἀργαλέον μετ᾽ αὐτοῦ συναγωνιζόμενος ἀγῶνα τοῦ βίου, ὁ κλῆρος ὁ οἰκογενειάρχης, ὁ ἐργάτης, ὁ ἐπὶ πλέον μηδέποτε ἀπὸ τὸ Κράτος μήτε βοηθηθείς, μήτε μισθοδοτηθείς ἀλλ᾽ ἀπ᾽ αὐτῆς μάλιστα τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας ἀρωγὸς ἐπελθὼν καὶ ἐπερχόμενος εἰς τὴν ἐθνικὴν Πολιτείαν του;

Ποῦ καὶ πῶς ὁ κλῆρός μας δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς κεφαλαιοκράτης ἀπὸ τοὺς λεγομένους σοσιαλιστάς, ὡς σκοτεινὸς καὶ ἐπιβλαβὴς εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἔθνους ἀπὸ τοὺς θετικιστάς, ὁ κλῆρος, ὁ μετελαμπαδεύσας τόσα φῶτα καὶ τόσην γνῶσιν καὶ τόσην ἐλευθερίαν εἰς τὸν νοῦν, εἰς τὴν καρδίαν, εἰς τὸ αἴσθημα τοῦ λαοῦ, τὸν ὁποῖον ὑπηρέτησε, τὸν ὁποῖον ἐγαλούχησε καὶ ἐποδηγέτησεν;

Αὐτὸς εἶνε ὁ κλῆρος ὁ ἰδικός μας καὶ ἐκεῖνος εἶναι ὁ κλῆρος τοῦ δυτικοῦ κατολικισμοῦ. Πρέπει νὰ εἶνέ τις τελείως καὶ ἀμεταννοήτως ἀνιστόρητος καὶ ἀμόρφωτος ἀπὸ ἐπόψεως διδαγμάτων ἐθνικῶν καὶ πατρίων, διὰ νὰ μὴ διακρίνῃ τὰ ἰδικά μας ἀπὸ τὰ ξένα

ΟΜΙΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟΝ
ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΩΝ ΑΓ. ΠΑΤΕΡΩΝ

[14 Ἰουλίου]

Μετὰ τὴν πρόσκαιρον ζωὴν ἔρχεται ἡ ζωὴ ἡ αἰώνιος. Καὶ ὁ τελικὸς προορισμὸς καὶ ἡ μεγάλη ἀποστολὴ τοῦ ἀνθρώπου κεῖνται εἰς τ

ἐξασφάλισιν καὶ τὴν ἀπόκτησιν τῆς ζωῆς ταύτης. Ἀμφιβάλλει τις περὶ τούτου; Εἶνε δυστυχὴς καὶ ἀνόητος.

Διατί δυστυχής; Διότι ὁ ἐπὶ γῆς βίος συναντᾷ τόσα προσκόμματα, ἐνοχλεῖται ἀπὸ τόσας θλίψεις καὶ ποτίζεται τόσας πικρίας, ἀπὸ τὰς ὁποίας δὲν ἠμπορεῖ νὰ προφυλάξῃ οὔτε ὁ πλοῦτος, οὔτε ἡ δόξα, οὔτε ἡ κοσμικὴ μάθησις καὶ σοφία, ὥστε ἀλλοίμονον ἐὰν ὁ ἄνθρωπος κατεπίνετο ὁλόκληρος ἀπὸ τὸν τάφον, χωρὶς καμμίαν ἐλπίδα εἰς ζωὴν πέρα καὶ ὑπεράνω αὐτοῦ.

Διατί δὲ καὶ ἀνόητος; Διότι ὅλη ἡ ψυχολογία τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις ἀνέκαθεν εἶχε θρησκείαν, ἀνέκαθεν ἐπίστευεν εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς καὶ εἰς τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν, καθὼς βεβαιώνουν αἱ ἔρευναι περὶ τῶν ἀρχαιοτάτων φυλῶν, μαρτυρεῖ καὶ πιστοποιεῖ ὅτι εἴμεθα προωρισμένοι καὶ διὰ ζωὴν μέλλουσαν, ἥτις ἀποτελεῖ τὴν κυρίως ζωὴν ἡμῶν. Καὶ τοῦτο δὲν εἶνε μόνον ἀνθρωπίνη κρίσις καὶ εἰκασία· πιστοποιεῖται καὶ βεβαιοῦται ἀπὸ αὐτὸν τὸν Θεόν. Ἠκούσατε πρὸ ὀλίγου τὴν φωνὴν τοῦ Παύλου, φωνὴν αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ. Τί μᾶς λέγει; «*Πιστὸς ὁ λόγος*». Ποῖος λόγος; Ὅτι καλούμεθα νὰ κληρονομήσωμεν αἰώνιον ζωήν. Καὶ ἡ ἐλπὶς καὶ ἡ πίστις αὕτη, ἡ ἐκτὸς πάσης ἀμφιβολίας, ἡ βεβαία, ἡ ἀσφαλής, ἀποτελεῖ τὸν γλυκασμὸν καὶ τὴν παρηγορίαν μας, τὸ στήριγμα καὶ τὴν χαράν μας ἐν μέσῳ τῶν βιοτικῶν θλίψεων καὶ δοκιμασιῶν.

Δὲν φθάνει ὅμως νὰ ἔχωμεν τὴν ἐλπίδα τῆς μελλούσης ζωῆς καὶ μισθαποδοσίας. Διὰ νὰ μὴ ματαιωθῇ καὶ καταισχυνθῇ ἡ ἐλπίς μας αὕτη, μεταστρεφομένη εἰς αἰώνιον κόλασιν καὶ δυστυχίαν, ὀφείλομεν καὶ νὰ ζήσωμεν ἀξίως αὐτῆς. Καὶ ζωὴ τοιαύτη εἶνε ἐκείνη, ἡ ὁποία φυλάττει τὰς θείας ἐντολὰς καὶ φροντίζει ὄχι μόνον νὰ μανθάνῃ, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐκτελῇ τὰ θεάρεστα ἔργα.

Εἰς τὰ ἔργα ταῦτα ὑπάγονται καὶ τὰ *καλὰ ἔργα*, τῶν ὁποίων ἰδιαιτέραν μνείαν καὶ σύστασιν κάμνει ὁ Παῦλος εἰς τὴν σημερινὴν ἀποστολικὴν περικοπήν. Καὶ δὲν τὰ τιτλοφορεῖ μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ προσδιορίζει καὶ τὰ ἐπεξηγεῖ. Εἶνε τὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα ἀποβλέπουν «*εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας*», ἤτοι εἰς τὰς ἀπαραιτήτους ἀνάγκας τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς καὶ τὰ ἀπαραιτήτως ἀπαιτούμενα πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἀναγκῶν τούτων καὶ συντήρησιν τῆς ζωῆς ταύτης.

Τὰ καλὰ ταῦτα ἔργα δὲν πρέπει νὰ συγχέωμεν μὲ τὰ ἔργα τῆς

ἐλεημοσύνης. Ἡ ἐλεημοσύνη εἶνε κυρίως μία πρόχειρος δόσις, ἡ ὁποί γίνεται ἀπὸ ἄτομον πρὸς ἄτομον, καὶ ἡ ὁποία ὑποβοηθεῖ κἄποιαν πρό χειρον καὶ προσωρινήν, ἢ καὶ στιγμιαίαν πολλάκις, ἀνακούφισιν ἐκε νου, ὅστις πάσχει καὶ στερεῖται. Καὶ ἐλεοῦμεν πολλάκις μὲ δέκα λεπτ ἢ καὶ μὲ πέντε μόνον. Διαφορετικὰ εἶνε τὰ *καλὰ ἔργα* τῆς σημερινῆ ἀποστολικῆς περικοπῆς. Αὐτὰ εἶνε *ὠργανωμένη κοινωνικὴ πρόνοι καὶ συνδρομή*, ἡ ὁποία συναθροίζει κεφάλαιον καὶ προνοεῖ ὅπως παρέχ εἴτε εἰς ἄτομα εἴτε εἰς οἰκογενείας, ἐφ' ὅσον χρόνον διαρκέσῃ ἡ τοιαύτ ἀνάγκη των, ὅ,τι τοῖς χρειάζεται ἀπαραιτήτως διὰ τὴν ὅλην των συντ ρησιν εἰς τροφήν, εἰς ἐνδυμασίαν, εἰς κατοικίαν, εἰς φωτισμὸν καὶ ε θεραπείαν καὶ ἀνάρρωσιν ἐν περιπτώσει ἀσθενείας των.

Προσέξατε δὲ καὶ εἰς τὸ ἑξῆς: Ὁ ἀπόστολος δὲν συνιστᾷ ἁπλῶς τ ἔργα ταῦτα ὡς εἴς τινα βαθμὸν σκόπιμα καὶ χρήσιμα, ἀλλὰ τὰ ἀπαιτ ἀπὸ τοὺς χριστιανούς, καὶ δηλώνει ῥητῶς, ὅτι ὅσοι ἀδιαφοροῦν πρ αὐτὰ εἶνε *ἄκαρποι*. Καὶ ἐδῶ ἡ ἀκοὴ ἑνὸς χριστιανοῦ δὲν δύναται μὴ ταραχθῇ ἀπὸ τὴν ἀπειλὴν ἐκείνην Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, ὅστ ἐξήγγελλε μὲ τὴν ἰσχυράν του φωνὴν ὅτι *κάθε δένδρον, τὸ ὁποῖον δ κάμνει καρπόν, ἐκκόπτεται καὶ εἰς τὸ πῦρ βάλλεται.*

Ποῦ εἶνε λοιπὸν οἱ ἀμαθεῖς ἐκεῖνοι καὶ διαβολεῖς, οἱ ὁποῖοι ἰσχυ ζονται ὅτι τὰ ἔργα *τῆς κοινωνικῆς βοηθείας καὶ προνοίας* ἐγέννησεν νεωτέρα συνείδησις καὶ ὁ νεώτερος πολιτισμός, ἐνῷ ὁ Χριστιανισμ τάχα ἀπορροφᾶται μόνον ἀπὸ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς καὶ ἀπὸ τ ἀτομικὰς μικροελεημοσύνας, ἐκ τῶν ὁποίων μηδαμινὴ ἡ ἐλαχίστη κοινωνικὴ ὠφέλεια; Αὐτὴ ἀκόμη ἡ πρόνοια πρὸς παροχὴν ἐργασ κάλλιστα ἐμπεριλαμβάνεται εἰς τὰ *καλὰ ἔργα* τοῦ Εὐαγγελίου, τὸ ὁπο ἀξιοῖ ἐκ παντὸς τρόπου ὥστε ὁ καθεὶς νὰ ἀπολαμβάνῃ ὅ,τι τοῦ χρε ζεται καὶ κανεὶς νὰ μὴ εἶνε ἄπορος καὶ ἐνδεής. Καὶ τί μαρτυρεῖ ἱστορία; Ὅτι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἐστάθη ἡ φιλόστοργος προν τρια καὶ ὀργανώτρια τῶν *καλῶν κοινωνικῶν ἔργων*, ὅτι κατόπιν τ ἐμιμήθησαν αἱ Κοινότητες καὶ οἱ Δῆμοι, ἐφόσον ἐπηρεάζοντο ἀπὸ χριστιανικὸν πνεῦμα, ὅτι κατόπιν τὰ *καλὰ ἔργα* υἱοθετήθησαν ἐπροστατεύθησαν ἀπὸ τὰ Χριστιανικὰ Κράτη καὶ ὅτι αὐτοὶ οἱ πρ τοι θεμελιωταὶ τοῦ νεωτέρου σοσιαλισμοῦ εἶχον χριστιανικώτατα ἐλατήρια.

Εἶνε λοιπὸν κανείς, ὁ ὁποῖος φωνάζει καὶ κόπτεται, ὅτι μεριμνᾷ

τὴν εὐημερίαν τοῦ λαοῦ, ἐνῷ εἶνε συγχρόνως ξένος πρὸς τὸ Εὐαγγέλιον καὶ ἀδιάφορος ἢ ἐχθρὸς πρὸς τὸν Χριστόν; Μὴ τὸν πιστεύετε, χριστιανοὶ ἐργάται, χριστιανοὶ ὑπάλληλοι, χριστιανοὶ ἀγρόται, καὶ μὴ ἀφήνεσθε νὰ σύρεσθε ὀπίσω του. Ἀρχηγοί, οἱ ὁποῖοι ὁμιλοῦν πάντοτε διὰ τὰς σωματικὰς ἀνάγκας καὶ μόνον διὰ τὴν σάρκα, ἡ ὁποία σήμερον ἢ αὔριον θὰ φθαρῇ, καὶ δὲν ἐνδιαφέρονται διόλου διὰ τὴν ψυχὴν καὶ διὰ τὴν αἰώνιον ζωήν, καὶ σπείρουν εἰς τὴν κοινωνίαν διαρκῶς ἔχθρας καὶ ταραχὰς καὶ μίση καὶ μάχας, οἱ τοιοῦτοι ἀρχηγοὶ εἶνε πλάνοι καὶ ἀπατεῶνες, ἀπὸ τῶν ὁποίων ὀφείλει νὰ προφυλάσσεται πᾶν ἄτομον καὶ πᾶσα τάξις κοινωνική.

Ἂς φροντίσωμεν ὅλοι νὰ αὐξήσωμεν τὴν εὐσέβειάν μας καὶ τὴν ἐν Χριστῷ ἀγάπην καὶ ἀλληλεγγύην μας. Ἂς φροντίσωμεν νὰ διαδοθῇ γενικώτερον εἰς τοὺς πολίτας, εἰς τοὺς πολιτευομένους, εἰς τοὺς ἄρχοντας, ἡ συναίσθησις ὅτι ὀφείλουν νὰ καλλιεργοῦν τὰ *καλὰ ἔργα*, ὥστε νὰ ἔχουν ὅλοι ἐπαρκῆ τὰ χρειαζόμενα διὰ τὴν συντήρησίν των. Καὶ τότε, μὲ ἀληθῶς χριστιανικὸν Κράτος καὶ ἀληθῆ χριστιανικὴν κοινωνίαν, θὰ πραγματοποιηθῇ ἡ ἀδελφότης καὶ ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ἁρμονία τῶν τάξεων καὶ θὰ δημιουργηθῇ ἡ ζηλευτὴ χριστιανικὴ ζωή, ὑπὸ τὴν ὁποίαν, ἄνθρωποι καὶ ὄχι κτήνη, δὲν θὰ ἔχωμεν μόνον τὰ χρειώδη διὰ τὸ σῶμά μας, ἀλλὰ καὶ θὰ τελειοποιῶμεν τὴν ψυχήν μας καὶ θὰ ἐξευγενίζωμεν τὸ πνεῦμά μας.

Καὶ τὸ πλεονέκτημα δὲν θὰ εἶνε τοῦτο μόνον. Ἐνῷ οἱ δῆθεν προστάται τοῦ λαοῦ μόνον ὑπὸ οἰκονομικὴν καὶ στομαχικὴν ἔποψιν δὲν προνοοῦν, οὔτε εἶνε ἱκανοὶ νὰ δώσουν τι πρὸς παρηγορίαν εἰς τὰς θλίψεις, εἰς τὰς ἀσθενείας καὶ εἰς τὰς πληγάς, τὰς ὁποίας ἀνοίγουν τὰ δρέπανα τοῦ θανάτου, ἀδιαφοροῦν δὲ ποία θὰ εἶνε ἡ τύχη μας πέρα τοῦ τάφου, ἂν θὰ ὑπάγωμεν εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Θεοῦ ἢ ἂν θὰ τεθῶμεν ὑπὸ τὰ καταπατήματα τοῦ Σατανᾶ, ὁ Χριστιανισμὸς γλυκαίνει τὴν θλῖψιν, παραμυθεῖ εἰς τὴν ἀσθένειαν καὶ τὸν θάνατον, καὶ διὰ τῆς πίστεως καὶ τῶν καλῶν ἔργων μᾶς ὁδηγεῖ εἰς τὰ ἀθάνατα σκηνώματα τοῦ Θεοῦ, ὅπου οὔτε δάκρυ, οὔτε στεναγμός, ἀλλ' αἰωνία μακαριότης.

ΟΜΙΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

ΤΗΣ Θ΄ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

[28 Ἰουλίου]

Τὸ πλοῖον, τὸ ὁποῖον φέρει τοὺς μαθητάς, ἐνῷ ὁ Ἰησοῦς προσεύχεται εἰρηνικὸς καὶ γαλήνιος ἐπάνω εἰς τὸ ὄρος, αὐτό, ἐπὶ πολλὰς ὥρας, καθ' ὅλην τὴν ἑσπέραν καὶ καθ' ὅλην σχεδὸν τὴν νύκτα, παλαίει ἐναγωνίως πρὸς ἐναντίον ἄνεμον καὶ βασανίζεται ἀπὸ σφοδρὰ κύματα, τὰ ὁποῖα ἐπιπίπτουν κατ' αὐτοῦ ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας. Ὁμοίως καὶ ἡ ψυχὴ καὶ ὁ βίος μας, ὅταν φέρωνται μόνα των μακρὰν ἀπὸ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, δὲν δύνανται νὰ κυβερνηθοῦν μέσα εἰς τοὺς ἀνέμους τῆς ζωῆς καὶ βασανίζονται καὶ καθίστανται ἕρμαια τῶν κυμάτων αὐτῆς.

Θὰ μᾶς ἔλεγον ἴσως οἱ ἐναντιοφρονοῦντες: καὶ δὲν βλέπετε τόσους ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι, ἐνῷ δὲν ἀνήκουν εἰς τὸν Χριστόν, ἐνῷ πορεύονται κατὰ τὰς ἰδίας των ἐπιθυμίας καὶ ὀρέξεις, ἔχουν ἐν τούτοις οὔριον καὶ εὐνοϊκὸν τὸν ἄνεμον εἰς τὸ ταξείδιον τοῦ βίου των καὶ τὸ διανύουν γαλήνιον καὶ ἀκύμαντον, φαιδροί, εὔθυμοι, εὐχαριστημένοι; Πῶς λοιπὸν σεῖς γνωματεύετε ὅτι ψυχή, ἡ ὁποία δὲν κυβερνᾶται ἀπὸ τὸν Ἰησοῦν, ἀλλὰ φέρεται κατὰ τὰς ἰδικάς της ἀρεσκείας καὶ ὁρμὰς καὶ κατὰ τοὺς ἰδίους λογισμούς της, ὅτι αὐτὴ θὰ ταλαιπωρηθῇ καὶ θὰ βασανισθῇ μέσα εἰς τὸ πέλαγος τῆς ζωῆς;

Πῶς τὸ λέγομεν; Τὸ λέγομεν, διότι εἶνε ἀληθές. Ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου, καθόσον παρομοιάζεται μὲ συνεχὲς ταξείδιον, δὲν θὰ κριθῇ ἀπὸ χρονικόν τι διάστημα, ἀπὸ τμῆμά τι τοῦ ταξειδίου τούτου, ἀλλ' εἰς τὸ σύνολον αὐτοῦ. Καὶ ἐρωτῶμεν καὶ ἡμεῖς: εἴδετε τοὺς ἀνθρώπους τοὺς βαδίζοντας χωρὶς τὸν Θεόν, χωρὶς τὴν πίστιν του καὶ τὴν χάριν του, τοὺς εἴδετε φαιδρούς, εὐθύμους, εὐχαριστημένους, κατὰ τὰς ποικίλας φάσεις καὶ περιστάσεις τῆς ζωῆς των; Διὰ τί δὲ σπεύδετε καὶ κρίνετε καὶ ἀποφαίνεσθε περὶ αὐτῶν κατὰ τοιοῦτον τρόπον, μόνον καὶ μόνον διότι τοὺς ἀντελήφθητε τοιούτους εἰς προσωρινόν τινα χρόνον;

Ὁ σοφὸς ἐκεῖνος Σόλων δὲν εἶπε νὰ μὴ μακαρίζηται κανεὶς πρὸ τοῦ τέλους; Ὁ Κροῖσος, εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς δυνάμεώς του καὶ τῆς δόξης του καὶ τοῦ πλούτου του καὶ εἰς τὴν μέθην τῆς εὐτυχίας του, κατε-

γέλασε τὴν γνώμην ταύτην καὶ τὴν ἐθεώρησεν ἀνοησίαν καὶ λῆρον. Ἀλλ᾿ ὅταν, νικηθεὶς καὶ συλληφθεὶς ἀπὸ τὸν Κῦρον, ἐτέθη ἐπάνω εἰς τὸν σωρὸν τῶν ξύλων καὶ περιέμενε τὰς φλόγας, αἱ ὁποῖαι θὰ τὸν κατέκαιον, ἀνεγνώρισε τὴν σοφίαν της καὶ τὴν ὀρθότητά της. Ἡμεῖς δὲν σᾶς λέγομεν νὰ περιμείνητε τὸ τέλος· ὅ,τι σᾶς ζητοῦμεν εἶνε τὸ νὰ κρίνετε οἱονδήποτε βίον ὄχι ἐκ τῆς ἀρχῆς τοῦ ταξειδίου του, οὔτε ἐκ μεμονωμένης φάσεως αὐτοῦ, ἀλλ᾿ ἐν τῇ συνεχείᾳ του καὶ ὅταν ἐδόθησαν περιστάσεις, ὥστε νὰ δοκιμασθῇ ὄχι μόνον κατὰ τὴν καλοκαιρίαν καὶ τὴν γαλήνην, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς χειμῶνας, οἵτινες θὰ ἐπέλθουν ἐξ ἅπαντος, καὶ εἰς τὰς τρικυμίας καὶ εἰς τὰς θυέλλας, αἱ ὁποῖαι ἀδύνατον νὰ μὴ ἐκραγοῦν κατὰ τὸ βιοτικὸν ταξείδιον ὄχι μόνον περὶ τοὺς μικροὺς καὶ ἀσήμους, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλους τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς ἐπισήμους.

Θέλετε μάλιστα νὰ εἴπωμεν πλήρη τὴν ἀλήθειαν; Ὅταν μία ψυχὴ κινῆται μόνον ἀπὸ τὸ ἐγώ της καὶ δὲν ἀρύεται τὴν ρύθμισίν της ἀπὸ τὸν Θεόν, ὁ βασανισμὸς καὶ ὁ σάλος ἔρχονται εἰς αὐτήν, καὶ πρὶν ἢ τὴν περιζώσουν αἱ θλίψεις καὶ αἱ δοκιμασίαι τοῦ βίου.

Ἰδοὺ οἰκογένεια πλουσία. Ἀπολαμβάνει ὅλα τὰ ὑλικὰ ἀγαθὰ μὲ πᾶσαν εὐρυχωρίαν, σοβαρὰ ἀσθένεια δὲν ἦλθεν ἀκόμη νὰ τὴν καταταράξῃ, καὶ δὲν ἐγνώρισε, μέχρι τῆς ὥρας, τὸν ὀλολυγμὸν καὶ τὸν σπαραγμὸν τοῦ θανάτου. Ὁ κόσμος, μὴ βλέπων συνήθως παρὰ μόνην τὴν ἐπίφασιν, ἡ ὁποία προσπίπτει εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰς ἀκοάς του, λέγει· *ἐδῶ θὰ κατοικῇ ἡ εὐτυχία καὶ ἡ γαλήνη*. Κατοικεῖ ὅμως πράγματι; Οἱ ὑπηρέται καὶ αἱ ὑπηρέτριαι εἶνε εἰς θέσιν νὰ γνωρίζουν. Ὁ κύριος ἔκαμε πολλάκις τὴν κυρίαν νὰ συνταραχθῇ καὶ νὰ λιποθυμήσῃ. Ἡ κυρία ἔκαμε πολλάκις τὸν κύριον νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ μέγαρόν του ὡς ἀπὸ κόλασιν. Ἔρχονται ἔπειτα ὅσα εἶνε φυσικὰ καὶ ἑπόμενα εἰς οἰκίαν, ὅπου ὁ καθεὶς ἔχει τὸ ἴδιόν του θέλημα καὶ τὴν ἰδίαν του σημαίαν: αἱ διαφωνίαι, αἱ φιλονικίαι, τὰ πείσματα, οἱ θυμοί, αἱ φωναί, αἱ κραυγαὶ καὶ τὰ τοιαῦτα πράγματα, τὰ ὁποῖα καταπικραίνουν καὶ καταβασανίζουν τὴν καθημερινὴν ζωὴν πολὺ χειρότερα καὶ πολὺ σκληρότερα παρ᾿ ὅσον τὰ κύματα βασανίζουν τὸ πλοῖον καὶ τὸν ναύτην.

Καὶ ἐὰν αἱ οἰκίαι τῶν κατὰ κόσμον δῆθεν εὐτυχῶν εἶνε τοιαῦται εἰς τὰς καλὰς καὶ γαληνίους ἡμέρας των, ὁ καθεὶς δύναται νὰ ἐννοήσῃ τί ἔχῃ νὰ συμβῇ, ὅταν ἐπέλθῃ χειμὼν τῶν θλίψεων καὶ τῶν δοκιμασιῶν. Ἰδοὺ ἡ ἀσθένεια, ἡ ὁποία ἀπεφάσισε νὰ γείνῃ συχνὴ καὶ ὀχληρὰ ἐπι-

σκέπτρια, ἡ ὁποία ἐνίοτε ἐγκαθιδρύεται ὡς βάσανος καὶ ὡς μάστιξ, μὴ ἀφίνουσα ἡσυχίαν, μὴ γνωρίζουσα διαλείμματα, μὴ ἀποσυρομένη οὐδὲ τὴν νύκτα, ἀνανεώνουσα καὶ ἐπιτείνουσα τοὺς πόνους, τήκουσα τὴν σάρκα, καθηλώνουσα καὶ κατατυραννοῦσα τὸ σῶμα, καὶ καθιστῶσα τὸν πλούσιον ἀνίκανον νὰ ἀπολαύσῃ τὰ ἀγαθά του. Καὶ ἐρωτῶμεν: Χωρὶς τὸν Θεόν, τὴν ἐξ αὐτοῦ ἐγκαρτέρησιν καὶ ὑπομονήν, τί γίνεται ὁ πλούσιος, ὁ ἔνδοξος, ὁ ἰσχυρός, τοῦ ὁποίου ἔσβυσεν ὁ ὀφθαλμός, πρὶν τὸν καλύψῃ ὁ τάφος, τοῦ ὁποίου ἐδεσμεύθησαν οἱ πόδες, πρὶν ἢ κατατεθῶσιν εἰς τὸ φέρετρον, τοῦ ὁποίου ἐφθάρη ὁ στόμαχος πρὸς τρομερὸν βασανισμόν του ἢ κατέστη ἡμίπληκτον τὸ σῶμα ἢ ἔπαθε ἄλλην τινὰ συμφοράν; Καὶ ἡ ἐρώτησις πρέπει νὰ ἐπεκταθῇ· διότι ἀλλοίμονον καὶ εἰς τὴν λοιπὴν οἰκογένειαν, τῆς ὁποίας ὁ καθημερινὸς βίος συνδέεται πρὸς τόσην πληγὴν καὶ δυστυχίαν.

Τί δὲ νὰ εἴπωμεν περὶ τῆς ὀδύνης, τὴν ὁποίαν δημιουργεῖ ὁ θάνατος εἰς καρδίας, αἵτινες δὲν καταυγάζονται ἀπὸ τὴν ἐλπίδα τῆς αἰωνίου ζωῆς καὶ τῆς μελλούσης συναντήσεως; Εἰς ἕνα πλούσιον ἐγίνετό ποτε λόγος περὶ τοῦ οὐρανίου παραδείσου. Ἐκεῖνος, μὴ πιστεύων εἰς Θεόν, ἐχλεύασε τὴν ἁγίαν ἐλπίδα τῶν εὐσεβῶν ψυχῶν, καὶ δεικνύων ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ παραθύρου τὸν θαυμάσιον καὶ ἀπέραντον κῆπον τῆς ἐπαύλεώς του, εἶπεν ὑπερηφάνως καὶ αὐταρέσκως: «*ἰδοὺ ὁ ἰδικός μου παράδεισος*». Δὲν παρῆλθε πολὺς χρόνος, καὶ ἡ σύζυγός του ἀπέθανεν, ὁ υἱός του, υἱὸς τοῦ ἀθέου πατρός, ηὐτοκτόνησεν, ἡ δὲ πρώτη ἐκ τῶν θυγατέρων του ἐπνίγη εἰς τὴν λίμνην, ἡ ὁποία ὡράϊζε τὸν κῆπον.

Καὶ τότε συνετρίβη καὶ κατέστη ἄπελπις ἡ ζωὴ τοῦ ἀπίστου· ἡμέραν δέ τινα, ὅτε ἡ μικροτέρα καὶ μόνη ἤδη θυγάτηρ του, μεταβαίνουσα εἰς τὴν πόλιν, τὸν ἠρώτησε· *τί θέλεις νὰ σοῦ φέρω, πατέρα;* θέλετε νὰ μάθετε τί ἀπήντησεν ἐκεῖνος; *Νὰ μοῦ φέρῃς*, εἶπε, *ἕνα πιστόλι!* Τόσον ἔσβυσεν ἐντός του κάθε ὄρεξις καὶ πόθος καὶ ἀγάπη τῆς ζωῆς, κάθε ἐλπὶς καὶ κάθε χαρά, ἀκόμη καὶ κάθε οἶκτος καὶ στοργὴ καὶ πρὸς τὸ μόνον σπλάγχνον, τὸ ὁποῖον τοῦ εἶχεν ἀπομείνῃ.

Παρόμοιαι ἱστορίαι εἶνε ἀπειράριθμοι. Εἰς καρδίας, διὰ τὰς ὁποίας εἶνε σβυσμένος ὁ φάρος τῆς αἰωνίας ἐλπίδος ἕνεκα τῆς ἀπιστίας των, ὁ θάνατος κάμνει θλιβερὰν καὶ φρικώδη ἀπογύμνωσιν καὶ ἐρήμωσιν. Καὶ ἐπειδὴ κανεὶς δὲν δύναται νὰ καυχηθῇ, ὅτι αὐτὸς ἐφρόντισε νὰ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν τοῦ οἴκου του εἰς τὸν θάνατον, ἀλλοίμονον εἰς τὴν

χήν, ἡ ὁποία δὲν δέχεται τὴν μόνην εἰς τὰ θανάσιμα ταῦτα τραύματα ραμυθίαν, τὴν ἐκ τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐλπίδος εἰς τὸν Ἰησοῦν ριστόν.

Καὶ μήπως, ἐπὶ τέλους, χρειάζονται βαρεῖαι θλίψεις καὶ δοκιμαι, διὰ νὰ βασανισθῇ καὶ κατασταθῇ ἀφόρητος ὁ βίος τοῦ ἀπίστου: ατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα ἐπληθύνθησαν τρομακτικὰ αἱ αὐτοκτοαι. Καὶ τὴν ἀναλογίαν της, πολὺ δυστυχῶς πλουσίαν, ἔδωκεν ἀκόμη ὰ ἡ παιδικὴ ἡλικία. Μυριάδες μυριάδων διὰ μικρὰς δυσκολίας ς ζωῆς, διὰ μηδαμινὰς ἀφορμάς, ἐθεώρησαν βάσανον ἀφόρητον τὸν ον, καὶ τὸν κατέστρεψαν. Διατί: Ὁ γνωστὸς ἰατρὸς Μετσνικὼφ διακηρύττει εἰς τὸ σύγγραμμά του «Φιλοσοφία περὶ τῆς ἀνωπίνης φύσεως». Μολονότι ὄχι χριστιανός, ἀναγκάζεται ὅμως νὰ ιολογήσῃ τὸ γεγονός. Ἡ διάδοσις, λέγει, τῶν ἀθέων ἰδεῶν καὶ ἡ ξις τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος, εἶνε ἀληθές, ὅτι ὑπερεπλήνε τὸν ἀριθμὸν τῶν αὐτοκτόνων.

Προσέξατε ὀλίγον εἰς τὴν καθημερινὴν πεῖράν σας καὶ θὰ ἀντιφθῆτε πόσον ἀθλίαν, ἀναξιοπρεπῆ καὶ δυστυχῆ κάμνει τὴν ζωὴν ἡ λειψις πίστεως καὶ γνησίας θρησκευτικῆς ἀνατροφῆς. Μικρὰ ἀσθέα προκαλεῖ πολλὴν μεμψιμοιρίαν καὶ συντάραξιν. Ἄνθρωποι εὔροι, διὰ μίαν δραχμὴν διὰ μίαν πεντάραν, ἐρεθίζονται καὶ γίνονται φρενῶν. Ἄλλοι, δι' ἓν ψευτοφιλότιμον, δι' ἕνα δῆθεν πειρακτικὸν γον, διὰ μίαν ἀσήμαντον ἢ μικρὰν ἀφορμήν, εἶνε ἱκανοὶ νὰ ἀναταχθοῦν, νὰ χάσουν κάθε ψυχικὴν γαλήνην, νὰ κάμουν μυρίας ἀπρείας καὶ νὰ καταβασανίσουν τὸν ἑαυτόν των μὲ λυσσώδη ἔξαψιν, μὲ ράτητον καὶ ἀχαλίνωτον θυμόν.

Προσθέσατε εἰς ταῦτα, ὅτι οἱ προχωροῦντες εἰς τὸ ταξείδιον τῆς ζωῆς ν χωρὶς τὸν Χριστὸν καὶ διορῶντες μόνον τὰ ἐγκόσμια ἀγαθά, εἶνε ύνατον νὰ χορτάσουν τὴν δίψαν ταύτην, ὅτι δέ, ἀπ' ἐναντίας, καὶ ἡ εονεξία καὶ ἡ φιληδονία καὶ ἡ φιλαρχία, ἄπληστοι καὶ ἀκόρεστοι, άπτουν πάντοτε ζωηροτέραν τὴν φλόγα των. Τί θὰ ἔχετε ὡς ἐξαγόνον; ὅτι ψυχή, ἡ ὁποία πορεύεται χωρὶς τὸν Ἰησοῦν, ὁμοιάζει πρὸς πλοῖον τῶν μαθητῶν, τὸ ὁποῖον χωρὶς Ἐκεῖνον ἐβασανίζετο δεις, καὶ ὅτι, ἐὰν καὶ ἐξ ἡμῶν ὑπάρχουν οἱ εὔκολοι εἰς γογγυσμοὺς καὶ εναγμούς, οἱ καταστενοχωρούμενοι καὶ παθαινόμενοι διὰ τὸ παραμιόν, οἱ ἀνίκανοι νὰ ἀνθέξουν εἰς τὰς μεγάλας θλίψεις καὶ δοκιμασίας, ῦτο προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι δὲν εἶνε ὡπλισμένοι διὰ τῆς πίστεως, ἢ ιτι ἡ πίστις των εἶνε χαλαρά· καὶ ἐνῶ λέγουν τὰ χείλη των, *Κύριε, ριε*, ἡ ψυχή των ὅμως εἶνε γυμνὴ ἀπὸ τὴν ζωὴν καὶ ἀπὸ τὴν ἐλπίδα ῦ Λυτρωτοῦ τοῦ Μισθαποδότου Χριστοῦ.

ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΚΑΙ ΑΓΓΛΙΚΑΝΩΝ ΘΕΟΛΟΓΙΚΑΙ ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ

Α΄. Συζήτησις ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ.

[Σύντομα σημειώματα ἀνεπισήμου συζητήσεως γενομένης ἐν τῇ αἰθούσῃ Ἁγίας Γραφῆς τοῦ Γενικοῦ Θεολογικοῦ Σεμιναρίου τῆς Νέας Ὑόρ- ἡμέραν Σάββατον, 12/25 Ὀκτωβρίου, 1918].

(Συνέχεια ἀπὸ σελ. 21)

Ἐπίσκοπος **Darlington**. Τὰ υἱοθετήσαμεν μέν, ἀλλ᾽ ἀπεδέχθημεν δὲν εἶναι ὑποχρεωτικά. Τὰ σύμβολα εἶναι ὑποχρεωτικά. Τὰ ἐδέχθη- μόνον διότι ἀνῆκον εἰς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ δὲν τὰ ἐθε- σαμεν ὡς ὑποχρεωτικὰ διὰ τοὺς κληρικούς. Εἶναι τοποθετημένα εἰ- τελευταῖον μέρος τοῦ ἡμετέρου βιβλίου τῶν Προσευχῶν καὶ εἰς τὸν τάλογον ἀναγράφονται κεχωρισμένως, ὡς παράρτημα.

Μητροπολίτης. Ἐὰν ὁ Κύριος ηὐλόγει τὸ ἔργον ἡμῶν καὶ ἐφθ- μεν πρὸ τῆς ἑνώσεως, θὰ ἀπεφαίνοντο οἱ Ἐπίσκοποι ὑμῶν ἐπισή- ὅτι ταῦτα ἔχουσι μόνον ἱστορικὴν σημασίαν;

Ἐπίσκοπος **Courtney**. Ναί.

Μητροπολίτης. Αὐτὴ εἶναι εὐχάριστος βεβαίωσις, διότι μετ᾽ ἐμο- ναι δύο ἐκ τῶν διαπρεπῶν ἡμῶν Θεολόγων, οἱ ὁποῖοι διδάσκουσιν εἰ- Πανεπιστήμιον καὶ οἱ ὁποῖοι θέλουσιν ἀναπτύξει τὰς ἰδέας σας κα- λουσι βοηθήσει εἰς τὴν ἀποφυγὴν ἐσφαλμένων ἀντιλήψεων παρὰ ἡμετέροις.

Ἐπίσκοπος **Kinsman**. Ὑπάρχουσι πολλοί, οἱ ὁποῖοι θὰ ἐπεθύ- νὰ ἀποβάλωσι καθ᾽ ὅλου τὰ 39 ἄρθρα. Ὁ ἀείμνηστος Ἐπίσκοπο- Connecticut William συνείθιζε νὰ λέγῃ: «τὰ 39 ἄρθρα τίθενται ἐντὸς τῆς βιβλιοδετήσεως τοῦ βιβλίου τῶν Προσευχῶν, ἀλλ᾽ εἰ- ἑπομένην ἔκδοσιν θὰ τεθῶσιν ἐκτός». Πολλοὶ κληρικοὶ καὶ λαϊκ- σθάνονται τὰ αὐτὰ περὶ τῶν 39 ἄρθρων.

Κύριος **Gardiner**. Δὲν ἔχει δημοσιεύσει Ρῶσσός τις Θεο- διατριβήν τινα διὰ τὰ μέλη τῆς Ἀμερικανικῆς Ἐκκλησίας;

Ἀρχιμ. Χρυσόστομος. Νομίζω, ναί.

Μητροπολίτης. Ἐπιθυμῶ νὰ μάθω παρ᾽ ὑμῶν: τί γίνεται ἐν πτώσει, καθ᾽ ἣν ἱερεὺς τῆς Ἐπισκοπικῆς Ἐκκλησίας προσέλθῃ εἰ- Ρωμαϊκήν; Τί γίνεται ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὡς πρὸς τὸ ἀξίωμά

'Επίσκοπος Kinsman. 'Αναχειροτονεῖται, διότι ἡ Ρώμη δὲν ἀναγνωρίζει τὴν χειροτονίαν μας. καὶ διὰ τοῦτο ἀναχειροτονεῖται.

Μητροπολίτης. Τοῦτο βεβαίως γίνεται. διότι ἡ Ρώμη δὲν ἀναγνωρίζει κανονικῶς χειροτονηθέντας τοὺς πρώτους μετὰ τὴν διαμαρτύρησιν ἐν 'Αγγλίᾳ 'Επισκόπους ὡς ὑπὸ ἀφωρισμένων ὑπ' αὐτῆς ἐπισκόπων χειροτονηθέντας.

'Επίσκοπος Darlington. Ἡ Καθολικὴ 'Εγκυκλοπαιδεία, ἐπίσημος ...νὴ τῆς Ρωμαϊκῆς 'Εκκλησίας. ἀναφέρει πολλὰς καὶ μικροῦ λόγου ἀ...ς διαφοράς. ὡς π. χ. τὴν παροχὴν ἅλατος κατὰ τὸ Βάπτισμα.

'Επίσκοπος Kinsman. Ἡ θέσις τῆς 'Αγγλικανικῆς 'Εκκλησίας. αὕτη ἐθεωρεῖτο ἐκ μέρους τῆς Ρώμης, διαγράφεται ἐν τῇ 'Εγκυκλίῳ ...ῦ Πάπα Λέοντος τοῦ 13ου. τῇ ἀπολυθείσῃ τῷ 1895. 'Εν τῇ ἐπιστολῇ ...ύτῃ ἐδόθη ὀλιγωτέρα σημασία εἰς ἱστορικὰς ἀληθείας καὶ μεγαλυ...ρα εἰς ζητήματα τύπων καὶ προσευχῆς. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἀνεσκευά...η ἐξ ὁλοκλήρου ἐν τῇ ἀπαντήσει τῶν Ἄγγλων 'Αρχιεπισκόπων.

Αἰδ. Emhardt. 'Επίσης ἀνεσκευάσθη τελείως ὑπὸ τῶν Πατριαρ...ν τῆς 'Ορθοδόξου 'Εκκλησίας. Πρέπει νὰ ἀναφέρωμεν, ὅτι ἡ 'Εγκύ...ιος αὕτη περιέχει καὶ καταδίκην τῶν Ρωσσικῶν χειροτονιῶν. (Ἴδε ...ὴν παράγραφον ἐν Responsio Archiepiscoporum Angliae).

'Επίσκοπος Courtney. Κατὰ τὴν γνώμην μου, ἐν τῇ συσκέψει ἡμῶν ...θάσαμεν εἰς μίαν ἀπόφασιν τοῦ τί θὰ ἐπράττομεν διὰ νὰ ἐκφράσωμεν ...ν πίστιν ἡμῶν. ὡς πρὸς τὸ κῦρος τῶν 'Αγγλικανικῶν χειροτονιῶν ...' ἑνός, καὶ ἀφ' ἑτέρου τοῦ τί εἶναι ἀναγκαῖον πρὸς ἔκφρασιν τῆς πί...εως ἡμῶν περὶ τῆς Ἱερωσύνης ὡς μυστηρίου.

Ἤδη παρακαλῶ νὰ δώσητε προσοχὴν εἰς τὴν 9ην σελίδα τῆς ἐπι...ολῆς, τὴν ὁποίαν ἔθεσεν ἐνώπιον ἡμῶν ὁ Γραμματεὺς ἡμῶν. Θὰ ἴδω...ν. ὅτι τὸ πρῶτον ἐρώτημα, ἐν σχέσει πρὸς τὰς διαφορὰς ἐν τῇ διδα...αλίᾳ. εἶναι ἡ προσθήκη τοῦ Filioque εἰς τὸ Σύμβολον τῆς πίστεως. ...Γραμματεὺς ἔθεσεν εἰς χεῖρας ἡμῶν ὡσαύτως μακρὸν ἀπόσπασμα τοῦ βιβλίου τοῦ Πατρὸς Puller περὶ τῆς συνεχείας τοῦ 'Επισκοπι...ῦ ἀξιώματος ἐν τῇ 'Αγγλικανικῇ 'Εκκλησίᾳ. 'Ερωτῶμεν, ὡς ἐκ τού...ο. κατὰ πόσον τὸ ζήτημα. ὡς ἐτέθη ὑπὸ τοῦ Γραμματέως, καὶ ἡ ...αὐτοῦ κρίσις τῆς Ρωσσικῆς 'Εκκλησίας, ὡς φαίνεται ἐκ τῆς σχετι...ς παραπομπῆς ἐν τῷ συγγράμματι τοῦ Πατρὸς Puller. εἶναι ἱκανο...ητικὸν δι' ὑμᾶς.

Ὁ Μητροπολίτης ἀπήντησεν. ἀφοῦ προηγουμένως οἱ Ἕλληνες μελῶς διεξῆλθον τὰ ἀναφερθέντα χωρία, ὡς ἑξῆς: Αὕτη εἶναι πρώτη φορά, καθ' ἣν ὑποπίπτει εἰς τὴν προσοχήν μου ἡ τοιαύτη Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας ἔκφρασις, καὶ τώρα τὸ πρῶτον εὐχαρίσ μανθάνω, ὅτι τὸ πρᾶγμα συνεζητήθη μεταξὺ Ἀγγλικανῶν καὶ Ὀρ δόξων κληρικῶν καὶ ὅτι οὗτοι εὗρον, ὅτι ἡ διδασκαλία τῆς Ἀγγλι νικῆς Ἐκκλησίας εἶναι οὐσιαστικῶς ἡ αὐτὴ μὲ τὴν τῆς Ὀρθοδόξου.

Ἐφ' ὅσον γνωρίζω ἐκ τῆς Ἱστορίας τῆς προσθήκης ταύτης εἰς Σύμβολον τῆς πίστεως, αὕτη εἶχε προκαλέσει δύο ζητήματα: τὸ μὲν π τον κατὰ πόσον ἦτο ὀρθὴ ἡ διδασκαλία. Τὸ δεύτερον κατὰ πό ἦτο κανονικόν, νὰ προστεθῇ εἰς τὸ Σύμβολον ἡ τοιαύτη διδασκα Σαφέστερον εἰπεῖν, ὅταν ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀνατολῆς ἐπληροφορ τὴν ἀπόφασιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Δύσεως περὶ τῆς προσθήκης ταύ ἀπέκρουσεν αὐτήν, πρῶτον διότι ἐπίστευσεν, ὅτι διὰ τῆς προσθή ταύτης εἰσάγεται διχασμὸς τῆς Ἀρχῆς τῆς Θεότητος, τοῦτο δὲ στεύσασα δικαίως ἐχαρακτήρισε τὴν προσθήκην ὡς αἵρε Δεύτερον διότι ἡ προσθήκη δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀναγνωρισθῇ ἐφ' ὅσο τρίτη Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, ἥτις ἀπεδέχθη τὸ Σύμβολον τῆς Νικα ἀπεφάσισεν, ὅπως οὐδεμία προσθήκη, ἢ ἀφαίρεσις, γίνῃ εἰς τὸ Σύμβ τῆς πίστεως. Ἡ ἀπόφασις αὕτη τῆς τρίτης Συνόδου ἐφυλάσσετο τοιαύτης ἀκριβείας, ὥστε εἰς τὰς μεταγενεστέρας ταύτης Συνό εἰ καὶ προέκειτο περὶ σπουδαιοτάτων δογματικῶν ὅρων, ἀπευφε οἱαδήποτε προσθήκη εἰς τὸ Σύμβολον τῆς πίστεως. Ὑπάρχει καὶ τρ λόγος ἀποκρούσεως καὶ τότε καὶ νῦν. Ἡ φράσις, ἧς γίνεται χρῆσ τῷ Συμβόλῳ τῆς Νικαίας, ἀποτελεῖται ἀπὸ αὐτὰς τὰς λέξεις Εὐαγγελίου, τὰς λέξεις αὐτοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, εἰπόντος: «Ὃ παρὰ Πατρὸς ἐκπορεύεται», εἶνε δὲ προφανὲς ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν ἠδύνατ ἀλλάξῃ τὴν ἔκφρασιν τῆς Ἁγίας Γραφῆς προσθέτουσα «καὶ τοῦ Υἱοῦ». Ὅπως δηλ. δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ προσθέσῃ λέξεις ε κείμενον τῆς Ἁγίας Γραφῆς, οὕτω δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ προσ τι καὶ εἰς τὴν ἐκ τοῦ κειμένου τῆς Ἁγίας Γραφῆς εἰλημμένην φράσ τῷ Συμβόλῳ.

Ἐπίσκοπος Courtney. Ὁμιλοῦντες ἀπὸ Ἀγγλικανικῆς ἀπό σᾶς ὑπενθυμίζομεν τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου: «Ὃν ἐγὼ πέμψω παρὰ Πατρός», τοῦθ' ὅπερ εἶνε ἀνάλογον πρὸς τὴν Λατινικὴν ἔκφρασιν

Patre per filium. Τοιαύτη ἐξήγησις δὲν θὰ ἱκανοποίει τὴν σκέψιν τῶν Ἑλλήνων Θεολόγων. ὡς ἱκανὴ ἡμῶν δικαιολογία διὰ τὴν ἀποδοχὴν τῆς προσθήκης ταύτης;

Μητροπολίτης. Καὶ παρὰ τὴν ἐξήγησιν ταύτην τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας εἶνε δύσκολον νὰ κατανοηθῇ παρ' ἡμῖν διατί μεταχειρίζεσθε ἔκφρασιν, ἣν παρανόμως μετεχειρίσθη ἡ Ρωμαϊκὴ Ἐκκλησία. Ἐὰν κατὰ τὸν χρόνον τῆς προσθήκης μετεχειρίζοντο τὴν φράσιν ex Patre per Filium. «ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ Πατρός, πεμπόμενον δι' Υἱοῦ», ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία δὲν θὰ εἶχε μὲν ἀντίρρησιν ὡς πρὸς τὴν διδασκαλίαν, πάλιν ὅμως δὲν θὰ εὕρισκε δεδικαιολογημένην τὴν εἰς τὸ Σύμβολον προσθήκην.

Ἐπίσκοπος Courtucy. Ἐννοοῦμεν τὴν θέσιν τῆς Υ. Σ., ἀλλὰ ἡ ἐνώπιον ἡμῶν ἐρώτησις εἶναι ἡ ἑξῆς: Θὰ προὐτίθετο ἡ Υ. Σ. εἰς Σύνοδόν τινα ἐν τῇ ὁποίᾳ θὰ ἐξητάζετο τὸ ζήτημα τοῦτο, νὰ ἀναφέρῃ τὸ δικαίωμα τὸ ὁποῖον ἔχομεν νὰ μεταχειριζώμεθα τὴν λέξιν ὑπὸ τὴν ὀρθὴν ἑρμηνείαν καὶ ἔννοιαν τὴν ὁποίαν ἀναφέρομεν;

Μητροπολίτης. Ἐπειδὴ τὸ ζήτημα τοῦτο ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς πολλὰς ἑκατέρωθεν συζητήσεις νομίζω, ὅτι ἀπόφασις λαμβανομένη ἐν Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ περὶ διατηρήσεως τῆς προσθήκης εἰς τὸ Σύμβολον τῆς πίστεως, κατόπιν ὀρθῆς ἑρμηνείας. θὰ ἱκανοποίει μὲν τοὺς θεολόγους δὲν θὰ ἐκέρδιζεν ὅμως τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ λαοῦ. Διότι οἱ ἡμέτεροι θὰ ἠρώτων: Ἐὰν ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία ἀποδέχεται τὸ πρᾶγμα ὡς ἡμεῖς. καὶ δίδει τὴν αὐτὴν μὲ ἡμᾶς εἰς τοῦτο ἑρμηνείαν, διατί. καὶ διαμαρτυρηθεῖσα κατὰ τῶν ὑπερβασιῶν τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, ἐπιμένει ἀκόμη εἰς τὴν διατήρησιν τῶν λέξεων ἐκείνων. τὰς ὁποίας ἡ Ρωμαϊκὴ Ἐκκλησία μεταχειρίζεται; Δὲν θὰ ἠδύνατο δηλ. νὰ ἐννοηθῇ πῶς συμφωνοῦμεν ἐν τῇ ἑρμηνείᾳ, ἐνῷ διατηροῦμεν τὰς λέξεις. τὰς ὁποίας παραλείποντες θὰ ἐδεικνύομεν, ὅτι θέλομεν νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ πνεῦμα τῆς Ἐκκλησίας τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Δὲν πρέπει δὲ νὰ λησμονήσωμεν. ὅτι εἶναι ζήτημα, διὰ τὸ ὁποῖον ἐπιβάλλεται ἡ διαφώτισις ἑκατομμυρίων λαοῦ, ὅπως οὗτος δυνηθῇ νὰ διατεθῇ ὑπὲρ τῆς ἑνώσεως. Ἐὰν ἀφαιρέσωμεν τὰς λέξεις ταύτας, θέλουσι σκανδαλισθῇ οἱ Ἄγγλοι καὶ οἱ Ἀμερικανοί. Ἐὰν ἀφήσωμεν αὐτάς. θὰ σκανδαλισθῶσιν οἱ Ἕλληνες καὶ ὅλοι οἱ Ὀρθόδοξοι. Ἐφ' ὅσον θὰ προέκειτο νὰ ὑποχωρήσωμεν πρὸ τῆς ἀδυναμίας ἑνὸς ἐκ τῶν δύο λαῶν, τοῦ ἀγγλοαμερι-

κανικοῦ ἢ τοῦ ἑλληνορθοδόξου, ἐπιβάλλεται πάντως ἡ ὑποχώρησις νὰ γείνῃ πρὸς τὸν λαὸν ἐκεῖνον, ὅστις θὰ ἦτο ὀλιγώτερον ἱκανὸς εἰς τὸ νὰ κατανοήσῃ ἄνευ παρεξηγήσεων τὸ πρᾶγμα. Ὁ ἀγγλοαμερικανικὸς λαὸς θὰ κατενόει τοῦτο εὐκολώτερον ἢ ὁ Ἑλληνικὸς καὶ ἐν γένει οἱ λαοὶ τῆς Ἀνατολῆς.

[Ἕπεται συνέχεια]

Η ΕΚΚΛΗΣ. ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΑΠΟΣΤΟΛΗ*

[Ἡ Γραμματεία τῆς μελλούσης νὰ συγκροτηθῇ ἐν Ἀμερικῇ Παγχριστιανικῆς Συνδιασκέψεως περὶ Πίστεως καὶ Ἐκκλησ. εὐταξίας διεβίβασεν ἡμῖν τὸν ἀκόλουθον ἀπολογισμὸν τῶν μέχρι τοῦδε πεπραγμένων τῆς Ἀποστολῆς τῆς Ἀμερικανικῆς Ἐπισκοπιανῆς Ἐκκλησίας].

Μετὰ ἐννέα σχεδὸν ἐτῶν προσπαθείας, ἡ Παγκόσμιος Συνδιάσκεψις περὶ πίστεως καὶ τάξεως εἶνε πρακτικῶς γεγονὸς τετελεσμένον. εἰ καὶ πολλὰ ὑπολείπονται ἔτι νὰ γείνωσι.

Τοῦτο θὰ ἀπαιτήσῃ ἱκανὸν χρόνον, καθότι προϋποθέτει συνεννόησιν μετὰ ἑκατοντάδος σχεδὸν ἀποστολῶν, διεσπαρμένων ἀνὰ τὴν Οἰκουμένην σύμπασαν. Ἀλλά, προδήλως, ὅλαι αἱ ἀπαιτούμεναι καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος δυναταὶ προσκλήσεις διεβιβάσθησαν ἢ διαβιβάζονται. αἱ δ' εἰς αὐτὰς προσχωρήσεις ἦσαν τόσον καθολικαί, ὥστε. κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, δυνατὸν παρίσταται ἀπὸ τοῦ νῦν ἄμεσον βῆμα πρὸς σύγκλησιν τῆς Συνδιασκέψεως, ἢ τοὐλάχιστον νὰ γίνῃ σκέψις ποῦ καὶ πότε εἶνε δυνατὸν νὰ συγκληθῇ αὕτη.

Ὅτε ἡ Ἀποστολὴ τῆς Ἀμερικανικῆς Ἐπισκοπιανῆς Ἐκκλησίας ἀπέπλευσεν, ὅπως προσκαλέσῃ τὰς Ἐκκλησίας τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἐγγὺς Ἀνατολῆς, ἔσχεν ἐπιδοκιμάζουσαν ὁλόκληρον τὴν ἀνὰ τὴν Οἰκουμένην Ἀγγλικανικὴν Κοινωνίαν. πᾶσαν σχεδὸν σημαντικὴν Προτεσταντικὴν Κοινότητα ἔξω τῆς Ἠπειρωτικῆς Εὐρώπης. ὡς καὶ τὰς ἀνεπισήμους, ἀλλὰ βαρυνούσας. διαβεβαιώσεις τοῦ Πατριάρχου καὶ πολλῶν ἐκκρίτων μελῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ῥωσσίας, καὶ τὴν ζωηρὰν καὶ ἐγκάρδιον συμπάθειαν ἐξεχόντων ἀντιπροσώπων τῶν Ἁγίων Ὀρθοδόξων Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀλλαχοῦ. πολλῶν διακεκριμένων Ῥωμαίων Καθολίκων ἀνὰ τὸν κόσμον ὅλον, καὶ Ἀρχηγῶν Προτεσταντῶν ἐν τῇ Ἠπειρωτικῇ Εὐρώπῃ.

Ἐνισχυμένη ὑπὸ τοιαύτης ἀρωγῆς, ἡ Ἀποστολὴ πανταχοῦ ἐγένετο καρδίως δεκτή.

Ἐν Λονδίνῳ συνήντησε τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Κύπρου, καὶ ἐν Παρισίοις τὸν Τοποτηρητὴν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κων/πόλεως, ὧν ἕκαστος ὑπεσχέθη νὰ συγκαλέσῃ εἰδικὴν συνεδρίαν τῆς ἑαυτοῦ Συνόδου, ἵνα συζητήσῃ τὴν ἐπίσημον πρόσκλησιν, καὶ ἔδωκε διαβεβαιώσεις, ὅτι αὕτη θὰ ἐγίνετο ἀποδεκτή. Ἐν Παρισίοις συνήντησεν ὡσαύτως τὸν πατέρα Νικόλαον Βελημίροβιτς, μεταβαίνοντα εἰς Σερβίαν, περὶ τῆς ἀρωγῆς τοῦ ὁποίου ἀπὸ ἐτῶν ἤμεθα βέβαιοι.

Ἐν Ἀθήναις, μεταξὺ πολλῶν ἄλλων φιλοφρονήσεων ἐπιδαψιλευθεισῶν τῇ Ἀποστολῇ, ὁ Μητροπολίτης ὡδήγησε τὴν Ἀποστολὴν εἰς τὸν Ἄρειον Πάγον, ἔνθα ἀνέγνωσεν αὐτῇ Ἑλληνιστὶ τὴν ἀγόρευσιν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Τὴν ἑπομένην ἡ Σύνοδος ῥητῶς ἀπεδέχθη τὴν πρόσκλησιν.

Ἡ Ἀποστολὴ παρεγένετο εἰς ΚΠολιν κατὰ τὸ Πάσχα, ἡ δὲ πρόσκλησίς της ἐγένετο ἀποδεκτὴ ἐν ἰδιαιτέρᾳ συνεδρίᾳ τῆς Συνόδου τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ΚΠόλεως. Ἔλαβε μέρος κατὰ τὸν Ἑσπερινὸν τῆς Ἀναστάσεως ἐν τῷ Καθεδρικῷ ναῷ, ἔνθα τὸ Ἱ. Εὐαγγέλιον ἀνεγνώσθη εἰς ἐννέα διαφόρους γλώσσας, τοῦ Ἐπισκόπου τοῦ Font du Lac ἀναγνώσαντος αὐτὸ Ἀγγλιστί. Συνήντησε τὸν Ἀρμένιον Πατριάρχην ἐν ΚΠόλει, ὅστις ὑπεσχέθη νὰ διαβιβάσῃ τὴν πρόσκλησιν εἰς τὸν Καθολικὸν τῆς Ἀρμεν. Ἐκκλησίας ἐν Ἐσμιατζήν.

Ἐν Σόφιᾳ ἡ Ἀποστολὴ ὑπέβαλε τὴν πρόσκλησιν τῷ Τοποτηρ. Μητροπολίτῃ, ὅστις διεβεβαίωσεν αὐτὴν περὶ τῆς ἀποδοχῆς τῆς προσκλήσεως ἅμα τῇ συγκλήσει τῆς Συνόδου, καὶ ἐν Βουκουρεστίῳ ἔλαβε παρομοίαν διαβεβαίωσιν παρὰ τοῦ Μητροπολίτου.

Ἐν Βελιγραδίῳ, κατὰ τὴν μετὰ τοῦ Μητροπολίτου συνέντευξιν παρίστατο καὶ ὁ πατὴρ Νικόλαος Βελημίροβιτς. Τὴν Τετάρτην πρωῒ ὁ ὀρθόδοξος Καθεδρικὸς Ναὸς ἐτέθη εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἀποστολῆς καὶ ὁ Ἐπίσκοπος Βέλλερ ἐτέλεσε τὸ Χρῖσμα δι᾽ Ἀμερικανίδα δεσποινίδα. Ἐτέλεσεν ὡσαύτως τὴν Θείαν Κοινωνίαν ἐπὶ παρουσίᾳ ἀριθμοῦ Σέρβων κληρικῶν. Ἡ Σύνοδος ἀπεδέξατο τὴν πρόσκλησιν, ὅπως συμμετάσχῃ εἰς τὴν Παγκόσμιον Συνδιάσκεψιν.

Ἡ Ἀποστολὴ ἔφθασεν εἰς Ῥώμην τὴν 10 Μαΐου, ἔνθα ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Cerretti ἐκανόνισεν ἰδιαιτέραν ἀκρόασιν αὐτῆς παρὰ τῷ Πάπᾳ.

ἀλλ' ὁ Πάπας δὲν ἠδυνήθη νὰ ὀνομάσῃ ἀντιπροσώπους διὰ τὴν Συνδ
σκεψιν, ἅτε θεωρῶν τὴν ὑποταγὴν εἰ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρώμης
τὸ μόνον μέσον τῆς Ἑνώσεως. Ἡ Ἀποστολὴ ἐξέφρασε τὴν λύπην
ἐπὶ τῇ ἀποφάσει ταύτῃ, ἀλλὰ ἐξακολουθεῖ τὸ ταξείδιόν της πρὸς πρ
κλησιν τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν τῆς Εὐρώπης, ἐν Ἑλβετίᾳ, Γαλλ
Βελγίῳ, Ὀλλανδίᾳ, Δανίᾳ, Νορβηγίᾳ καὶ Σουηδίᾳ. Δύο ἐκ τῶν μελ
αὐτῆς ἀναχωροῦσι δι' Ἀλεξάνδρειαν*), Ἱεροσόλυμα καὶ Ἀντιόχειαν

Οἱαδήποτε καὶ ἂν ᾖ ἡ ἀπόφασις τῶν ἐπὶ μέρους Ἐκκλησιῶν
πρόσκλησις θὰ γίνῃ πρὸς ὅλας τὰς Ἐκκλησίας, αἵτινες εὑρίσκουσι
ἐλατήριον καὶ τὸν δεσμὸν τῆς ὁρατῆς ἑνότητος ἐν τῇ ζωῇ τοῦ Ἐνσ
κωθέντος Θεοῦ, προσκαλοῦσα αὐτὰς νὰ συνέλθωσιν ἐπὶ τὸ αὐτό, ο
πρὸς ἀντεγκλήσεις, ἀλλ' ὅπως προσπαθήσωσι νὰ ἐννοήσωσι καὶ ἐ
μήσωσιν ἀλλήλας τε καὶ τὰς μεγάλας ἀληθείας, διὰ τῶν ὁποίων ἑκά
Κοινωνία ζῇ καὶ ὑφίσταται. δυνάμεθα δὲ τόρα νὰ ἐλπίζωμεν καὶ εὐ
μεθα, ὅπως ἡ Συνδιάσκεψις πραγματοποιηθῇ καὶ ἵνα ἐν αὐτῇ ὁ Θ
τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, εὐδοκήσῃ νὰ φανερώσῃ εἰς τὴν συνέλευσιν ταύ
τῶν χριστιανῶν τὴν ὁδόν, ἡ ὁποία θὰ ὁδηγήσῃ τὸν κόσμον πρὸς
Χριστόν.

Η ΔΥΝΑΜΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

[Μεταφέρομεν ἐνταῦθα ὁλόκληρον τὸ σπουδαιότατον ἄρθρον τῆς «W tminster Gazett», γραφὲν ἐξ ἀφορμῆς τῶν τελευταίων ἐν Ἀγγλίᾳ συζητή περὶ τοῦ καταργητέου ἢ μὴ τῆς ὑποχρεωτικῆς σπουδῆς τῆς Ἑλληνικῆς γλώ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ὀξφόρδης. Τὸ ἄρθρον ἀποκαλύπτει τὴν αἰτίαν, δ ἀπό τινος ἤρχισε φθίνουσα ἡ ἐν Ἀγγλίᾳ διδασκαλία τῶν Ἑλληνικῶν γραμμά

Ἡ Σύγκλητος τῆς Ὀξφόρδης ἀπεφάνθη διὰ τῆς ψήφου της, ὅ
Ἑλληνικὴ γλῶσσα εἶναι ἀπαραίτητος εἰσέτι εἰς τὰς γενικὰς ἐξετά
Εἰς τὰς Ἀκαδημαϊκὰς σπουδὰς ἐπιδιώκεται συνηθέστατα τὸ σύντ
μετὰ τοῦ ὠφελίμου, ἡ δὲ Ἑλληνική, κατὰ τὴν γνώμην πολλῶν, κ
ἔξω τῆς κυρίας ὁδοῦ. Ἀναμφιβόλως ἡ Ὀξφόρδη θ' ἀποβῇ ἐν τῷ
λοντι κέντρον, ὅπου οἱ νέοι θὰ σταματῶσιν ἐπὶ βραχὺν χρόνον εἰς
βαθμίδας τῆς ἀνωτέρας ἐκπαιδεύσεως, προσηρμοσμένης πρὸς τὰς
γορεύσεις τῆς σήμερον, διὰ νὰ ἐξέλθωσι κατόπιν εἰς τὸν κόσμον
ριφθῶσιν, ἄλλοι ἐδῶ καὶ ἄλλοι ἐκεῖ, εἰς τὰς περιπετείας τῆς ζωῆ

*) *Σημ. Ε. Κ.* — Περὶ τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ πεπραγμένων ἤδη ἐγράφη

τῆς τραχείας ἐργασίας. Ὁ κόσμος χρειάζεται ν' ἀνοικοδομηθῇ, ὑπάρχει δὲ κάποια ἰδέα, ὅτι ὁ λεπτὸς ἀνὴρ θὰ εὑρεθῇ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ὑποχωρήσῃ ἐνώπιον τοῦ ἀποφασιστικοῦ. Ἐὰν ὑπάρξῃ ἀπώλειά τις ὡς πρὸς τὴν φιλοκαλίαν, θὰ ὑπάρξῃ ὅμως κέρδος ὡς πρὸς τὴν ἐνεργητικότητα.

Τοῦτο ἐν ὀλίγοις καὶ ἄνευ προκαταλήψεως φαίνεται νὰ εἶναι τὸ ἐλατήριον τῆς ἐκτεθείσης γνώμης. Ὁ καθηγητὴς Τσάρτον Κόλλινς εἰς τὸ ἔργον του τὸ ἐπιγραφόμενον «Ἡ Ἑλληνικὴ ἐπίδρασις ἐπὶ τῆς Ἀγγλικῆς Ποιήσεως», ὑπομιμνήσκει εἰς ἡμᾶς ὅτι ἡ σπουδὴ τῆς Ἑλληνικῆς ἐβίασε τὴν εἴσοδόν της εἰς τὰ Πανεπιστήμια παρ' ὅλην τὴν δριμυτάτην ἀντίδρασιν, τὴν ὁποίαν συνήντησε. Βεβαίως ἡ μάχη θὰ ἦτο ἔτι μᾶλλον ἀβεβαία καὶ μακροτέρα, ἐὰν ὁ θαυμασμὸς πρὸς τὴν «νέαν τοῦ πνεύματος μόρφωσιν» δὲν προεκάλει γενναίας χορηγίας πρὸς τὰ σχολεῖα καὶ τὰ κολλέγια καὶ δὲν ἦγεν οὕτω εἰς τὴν κατασκευὴν νέων θεμελίων. Ἐνώπιον τοιούτων ἐμπραγμάτων ἐπιχειρημάτων αἱ ἐνστάσεις ὑπεχώρουν. Ὄντως δὲ αἱ παραδόσεις, αἵτινες διέκριναν τὰ δημόσια σχολεῖα, τὰ τοσοῦτο σπουδαῖον διαδραματίσαντα μέρος εἰς τὸν βίον τῆς Ἀγγλίας, χρονολογοῦνται ἀπὸ τῆς ἀναζωογονήσεως τῆς ἐκπαιδεύσεως. Ἡ σπουδὴ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης εἶναι ἐκείνη, ἥτις ἐνέπνευσεν εἰς αὐτὰ τὴν πνοὴν τῆς ζωῆς· καὶ ἐπὶ τῆς σπουδῆς τῆς Ἑλληνικῆς ὑψώθησαν ταῦτα.

Ὅθεν εἶναι εὐνόητος ὁ ἐνθουσιασμός, μὲ τὸν ὁποῖον τὰ ἐκλεκτότερα πνεύματα εἶχον χαιρετίσει, κατὰ τὸ τελευταῖον ἥμισυ τοῦ 16ου αἰῶνος, τὴν εἴσδυσιν τοῦ φωτὸς τῆς νέας πνευματικῆς μορφώσεως εἰς τὴν χώραν ταύτην. Διότι ἡ σπουδὴ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἦτο μία δροσερὰ τότε, ὅσον καὶ ἡ αὐγή, ἀποκάλυψις τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πνεύματος—ἀποκάλυψις τοῦ εὐκάμπτου, τοῦ ἀνέτου, τοῦ ἰσορροπημένου, τοῦ εὐγενοῦς καὶ τοῦ ἀξιοπρεποῦς, δι' ὧν διεκρίνετο τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα, ἀποκάλυψις τῆς ὀξείας σκέψεως καὶ τοῦ φιλοσοφικοῦ πλάτους του, τῆς ἡρωϊκῆς ὁρμῆς τοῦ πρὸς τὸ ὡραῖον πάθους καὶ τῆς εὐθικρισίας του. Πάντα δὲ ταῦτα περιείχοντο εἰς μίαν γλῶσσαν, ἥτις διὰ τὴν ποικιλίαν τῶν μορφῶν της, ποικιλίαν ἐκτεινομένην ἐπὶ ὅλου τοῦ παρελθόντος, τοῦ παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος χρόνου, ἐνεφανίζετο ἀκαριαία καὶ ζῶσα ὑπὲρ πᾶσαν σύγχρονον λαλιάν, πλουσία εἰς χρῶμα, θαυμασίως ἐκλεπτυσμένη εἰς ἀποχρώσεις εἰρωνείας καὶ ἐμφάσεως, συνδυά-

ζουσα τελείως τὴν ἐλευθερίαν τῆς λεκτικῆς ἀποδόσεως μὲ τὴν λογικὴν ἑνὸς «τεθειμένου» συντακτικοῦ.

Οὐδὲ εἶναι δυνατὸν νὰ ἰσχυρισθῇ τις, ὅτι οἱ εὐλαβεῖς θεμελιωταὶ τῆς νέας μορφώσεως τοῦ 16ου καὶ τοῦ 17ου αἰῶνος εἶχον λανθασθῇ εἰς τὰς ἐλπίδας των. Δὲν εἶναι εὔκολον νὰ ἀναμετρήσῃ τις τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἐλευθέρων τούτων σπουδῶν ἐπὶ διαδοχικῶν γενεῶν Ἀγγλοπαίδων. Ἐξαιρέσει τῆς Ὀλλανδίας, ἡ σπουδὴ τῆς Ἑλληνικῆς ἤρξατο διαδιδομένη ἐν Ἀγγλίᾳ ἐγκαιρότερον καὶ εὐρύτερον ἢ ἐν οἱαδήποτε ἄλλῃ χώρᾳ τῆς βορείου καὶ τῆς δυτικῆς Εὐρώπης. Ἀλλ' εἴτε εἶναι δυνατὴ εἴτε ὄχι ἡ ἀκριβὴς ἀναμέτρησις τῆς ἐπιδράσεως τῆς Ἑλληνικῆς, τὸ βέβαιον ἐν τούτοις εἶναι, ὅτι εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῶν χαρακτήρων ἡ ἐπίδρασίς τις ἀπέβη βαθυτάτη. Δὲν εἶναι δὲ ὀλιγώτερον βέβαιον τὸ ὅτι αἱ τύχαι τῆς Ἀγγλίας ἀπὸ δημοσίας ἀπόψεως ἐβασίσθησαν ἐπὶ τοῦ χαρακτῆρος. Ἐνυπῆρχε βεβαίως τὸ ἀρχικὸν ὑλικόν, τὸ τραχύ, ὑγιὲς καὶ δύσκαμπτον ὑλικόν. Ἡ πρώτη ὅμως αὕτη ὕλη θὰ παρέμενεν ἐντελῶς διάφορος ἀπὸ ὅ,τι εἶναι σήμερον ἄνευ τῆς Ἑλληνικῆς ζύμης.

* *
*

Ἀλλ' ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα, ὡς θέμα, ὑπέφερεν ἐκ δύο αἰτίων. Οὐσιαστικῶς, εἶναι ἀνεκτίμητος διὰ τῶν αἰώνων καὶ θὰ παραμείνῃ τοιαύτη. Σχετικῶς ὅμως ἐξεταζομένη δὲν εἶνε. Ἡ Λατινικὴ κατὰ τὸν μεσαίωνα ἦτο ἡ θύρα πρὸς ὅλας τὰς γνώσεις, ἀφοῦ καὶ πᾶσα γνῶσις εἶχεν ἀποτυπωθῇ ἐπὶ τῶν λειψάνων τοῦ Ρωμαϊκοῦ κόσμου. Ἡ Ἑλληνικὴ ἦτο ἡ θύρα πρὸς τὴν «νέαν πνευματικὴν μόρφωσιν». Ἀμφότεραι δὲ τότε ἐκάλυπτον ὁλόκληρον τὸ ἐκπαιδευτικὸν ἔδαφος, ἐνῷ σήμερον καλύπτουν τμῆμα μόνον αὐτοῦ. Τὸ ἐκπαιδευτικὸν ἔδαφος σήμερον ἔχει ἐπεκταθῆ διὰ νεωτέρων θεμάτων,—γλωσσῶν, ἐπιστημῶν, ἱστορίας,—θεμάτων, εἰς τὴν δημιουργίαν τῶν ὁποίων συνέβαλον αὗται αἱ κλασσικαὶ σπουδαί. Ἀλλ' ἡ Ἑλληνικὴ ὑπέφερεν ἐπίσης ἐκ τοῦ σχολαστικισμοῦ. Τὰ μνημεῖα τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς φιλολογίας—μνημεῖα τόσον ἔξοχα καὶ περικαλλῆ ὅσον καὶ τὰ Ἑλληνικὰ μάρμαρα—παρεφορτώθησαν μὲ ὁλόκληρα ὄρη ἐκ γραμματικῶν σχολίων. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν ὀρέων τούτων εἶναι Γερμανικῆς προελεύσεως. Ἂς λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὸ ἔργον τοῦ Ἕρμαν, τοῦ Βόλφ, τοῦ Κοῦνερ, τοῦ Κουρτίου, τοῦ Δίνδορφ, τοῦ Βεῦτμαν, τοῦ Βόρνεμαν καὶ λοιπῶν, μὲ ὅλον τὸν σεβασμόν, τὸν ὁποῖον τὸ ἔργον αὐτῶν ἐπιβάλλει. Ἅπαντες οὗτοι, καὶ ἰδιαζόντως ὁ Κοῦνερ,

παρέσχον σταθερὰς ὑπηρεσίας εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἑλληνικῆς. Ἀρχίσαντες δὲ μεθ' ἡμᾶς τὴν μελέτην τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων οἱ Γερμανοὶ ἐπελήφθησαν τῆς ἐπεξεργασίας τῶν σχετικῶν Ἀγγλικῶν ἐκδόσεων, ὡς τοῦ Βέντλεϋ καὶ τοῦ Πόρσον. Ἀλλὰ καὶ οἱ νεώτεροι ἐκδόται καὶ σχολιασταὶ ἐν Ἀγγλίᾳ, ἐξαιρέσει ἐλαχίστων, ὡς ὁ Ἄρνολδ π. χ., ἔπραξαν περίπου τὸ ἴδιον, ἀναδραμόντες καὶ οὗτοι εἰς τὰ σχόλια τῶν προγενεστέρων Γερμανῶν συγγραφέων καὶ καθηγητῶν. Ἀποτέλεσμα δὲ τούτου ὑπῆρξεν ὅτι, μὲ τὴν ἐξάτμισιν τοῦ πρώτου πυρετοῦ διὰ τὰς Ἑλληνικὰς σπουδάς, αὗται ἀπέβησαν σὺν τῷ χρόνῳ γλωσσικαὶ μᾶλλον ἢ φιλολογικαί. Ἀντὶ νὰ ληφθῶσι τὰ μνημεῖα τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης μὲ τὴν συνείδησιν, ὅτι ἐκπροσωποῦν μίαν ζωντανὴν καὶ ἀθάνατον φιλολογίαν—φιλολογίαν πολὺ περισσότερον σταδιοδρόμον καὶ εὔρωστον ἀπὸ πολλὰ ἔργα τῆς χθὲς ἢ τῆς σήμερον—ἐθεωρήθησαν τοὐναντίον ὡς μουμιώδη λείψανα, κατάλληλα μόνον διὰ λεπτομερῆ ἀνατομικὴν ἐργασίαν.

* *
*

Οὕτως, ἀντὶ νὰ καταστῇ ἁπλῆ καὶ εὔλογος ὅσον τὸ δυνατὸν ἡ σπουδὴ τῆς Ἑλληνικῆς, ἀπέβη τοὐναντίον περίπλοκος, ὅπως τὸ ἄντρον τοῦ Δαιδάλου· εἶναι εὔκολον νὰ λέγῃ τις, ὅτι μὲ ἕνα λογικὸν τρόπον διδασκαλίας θὰ κατωρθοῦτο ἡ ἐκμάθησις τῆς Ἑλληνικῆς ἐντὸς ἓξ μηνῶν ἀπὸ ἕνα εὐφυᾶ ἄνδρα καὶ ἐντὸς ἑνὸς ἔτους ἀπὸ ἓν εὐφυὲς παιδίον. Ἀλλὰ τί συμβαίνει συνήθως: Ὄχι μόνον ρίπτεται ὁ μαθητὴς κατακέφαλα ἐπὶ τῶν ἔργων τῶν μεγαλυτέρων Ἑλλήνων ποιητῶν διὰ νὰ δώσῃ ἐξετάσεις, ἀλλ' ὑποχρεοῦται νὰ σύρῃ ὄπισθέν του καὶ ὁλόκληρα κάρρα πλήρη σχολίων περὶ τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων. Ἀτυχῶς δὲ τὰ σχόλια ἀστοχοῦσι τοῦ κυρίου σημείου. Ἐντρυφῶσι περὶ τὸ ἰδίωμα καὶ ἀγνοοῦσι τὰς ἄλλας ἀρετάς. Οὕτως οἱ Ἄγγλοι μαθηταί, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀναλογίζονται τὴν Ἑλληνικὴν μετὰ δέους καὶ ἀηδίας. Ἂς εἴμεθα ἀπερίφραστοι ἐν τῷ προκειμένῳ. Ἀφ' ἧς ἡ Ἀγγλικὴ διδασκαλία τῆς Ἑλληνικῆς ἔπαυσεν οὖσα πρωτότυπος καὶ ἠκολούθησε τὴν σκολιὰν Γερμανικὴν ὁδόν, ἡ διδασκαλία αὕτη ἤρχισε φθίνουσα, καὶ τὸ φαινόμενον αὐτὸ παρατηρεῖται καταφανέστερον ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 19ου αἰῶνος μέχρι σήμερον.

Ἤδη τὸ τοιοῦτον ἀποτελεῖ σοβαρὰν ἐθνικὴν ἀπώλειαν. Ἀπὸ ἐθνικῆς ἀπόψεως δὲν μᾶς ἐπιτρέπεται νὰ ἀφήσωμεν τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν φιλολογίαν νὰ τελευτήσῃ. Τὰ ἐκ σχολίων ὄρη ἀποτελοῦν τὸ μεγαλύτερον βάρος ἐν τῷ προκειμένῳ, παρ' ὅλον δὲ τὸν σεβασμόν,

τὸν ὁποῖον τρέφομεν πρὸς τοὺς καθηγητὰς καὶ τὰ φῶτα τοῦ πεπαιδευμένου κόσμου, ἀγωνιζομένου εἰλικρινῶς ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τῆς διδασκαλίας τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, δὲν δυσκολευόμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι τὸ λάθος εἶναι κυρίως ἰδικόν των ἐν σχέσει μὲ τὴν ὑποτίμησιν τῶν Ἑλληνικῶν σπουδῶν εἰς τὴν κοινὴν συνείδησιν. Ἀναμφιβόλως ἡ ὑποχρεωτικὴ διδασκαλία τῆς Ἑλληνικῆς θὰ ἐκλείψῃ σὺν τῷ χρόνῳ. Ἀκόμη καὶ αὐτοῦ τοῦ Σαιξπήρου ἡ μελέτη, ὅπως γίνεται σήμερον, ἀρχίζει νὰ παρουσιάζῃ ἐνδείξεις καμάτων. Ἐπαναλαμβάνομεν ὅμως, ὅτι ἐν τῇ σπουδῇ τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων εἶναι ὁ τρόπος τῆς διδασκαλίας αὐτῶν, ὅστις μαραίνει τὸν ἐνθουσιασμὸν τῶν διδασκομένων καὶ παριστάνει τὴν Ἑλληνικὴν μάθησιν ὡς διακοσμητικὴν μόνον. Διότι αἱ Ἑλληνικαὶ σπουδαὶ εἶναι πάροχοι ὄχι ἁπλῆς ὠφελείας, ἀλλ᾽ ὑπερτάτης ὠφελείας. Ἠθικῶς καὶ πνευματικῶς ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ἡ διδασκαλία τῆς Ἑλληνικῆς εἶναι ἐκείνη, ἡ ὁποία *ἐδημιούργησε τὴν Βρεττανικὴν Αὐτοκρατορίαν* καὶ ἡ ὁποία, ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην ἐπίδρασιν, *ἀπέδωκεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἄνδρας ἱκανοὺς πρὸς τὸ κυβερνᾷν*. Ἐὰν ἡ Ἑλληνικὴ ἤθελεν ἀπολέσει τὴν πρέπουσαν αὐτῇ θέσιν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐκπαιδεύσει, δὲν θὰ παρέλθῃ πολὺς εἰσέτι χρόνος καὶ θὰ εὑρεθῶμεν εἰς θέσιν νὰ δρέψωμεν *πολιτικῶς* τοὺς καρποὺς τῆς ἀστοχίας ταύτης. Ἂς ἐλπίσωμεν ἐν τούτοις, ὅτι αἱ προταθεῖσαι τροποποιήσεις ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Γ. Μάρρεϋ, ἀνδρὸς κατέχοντος καλλίτερον παντὸς ἄλλου τὸ ζήτημα, θὰ ἀγάγουν εἰς τὴν ὀρθοτέραν ὁδόν.

ΑΝΑ ΤΟΝ ΤΥΠΟΝ

Ο «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΣ ΚΗΡΥΞ» ΕΝ ΑΜΕΡΙΚΗ

Γράφει ἡ «Θρησκευτικὴ Ἠχὼ» τῆς Μιλγουοκης (ἀριθ. 44 σελ. 842):

Μετὰ πάσης χαρᾶς καὶ εὐχαριστήσεως ἠκούσθη παρὰ τῶν ὁμογενῶν μας ἐν Ἀμερικῇ, ὅτι τὸ ἄριστον θρησκευτικὸν Περιοδικὸν τὸ ὑπὸ τὴν προεδρείαν του Πανιερωτάτου Μητροπολιτου Ἀθηνῶν κ. Μελετίου ἐκδιδόμενον ἐν Ἀθήναις, ὁ «Ἐκκλησιαστικὸς Κῆρυξ», μέλλει νὰ ἀνατυποῦται καὶ ἐν Ἀμερικῇ, ἐπιμελείᾳ της Διευθύνσεως τῆς ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ἡμερησίας ἐφημερίδος ὁ «Ἐθνικὸς Κῆρυξ». Δὲν θέλομεν νὰ συστήσωμεν μόνον τὸ περιοδικὸν τοῦτο, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐπιβληθῶμεν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν κοινὸν τῆς Ἀμερικῆς, καὶ δὴ εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς «Θρησκ. Ἠχοῦς», ὅπως ζητήσωσι τὸ πολύτιμον τοῦτο φύλλον, ἐκ τῶν γραφείων τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» 140 W. 26th St., New York καὶ τὸ λά-

ι πρὸς ἀνάγνωσιν. καθ' ὅσον πολλὰ τὰ καλὰ θρησκευτικῶς καὶ ἐθνικῶς ἔχουσι ὠφεληθῶσιν. Ἂν εἰς ἄλλους λαοὺς συγχρόνους τὸ μέτρον τοῦτο, τῆς διὰ τῶν οσιτῶν βιβλιων τοῖς πᾶσι μεταδόσεως τῶν ἱερῶν ἀρχῶν τοῦ Εὐαγγελίου, ἔχει πολλοῦ τεθῆ εἰς ἐφαρμογήν, ἔνθα Κληρικοί τε καὶ Καθηγηταὶ διαφόρων στιανικῶν δογμάτων εἶνε Διευθυνταὶ καὶ Συντάκται καὶ ἐκδόται τοιούτων λίων καὶ ἐφημερίδων. πρέπει ἆρά γε νὰ ὑστερήσωμεν ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες, οἵτι- διὰ τῆς ἀθανάτου ἡμῶν γλώσσης καὶ διὰ τῆς ἐνθέρμου εἰς Χριστὸν πίστεώς ἐδιδάξαμεν καὶ ἐφωτίσαμεν τὴν Οἰκουμένην; Καὶ δὴ σήμερον ἐν Ἀμερικῇ ἀνάγκη νὰ πολλαπλασιασθῶσι τὰ τοιούτου εἴδους θρησκευτικὰ περιοδικά, κα πολλῶν αἱρέσεων, αἵτινες ἀναφαίνονται ἤδη καὶ προσπαθοῦσί τινες, χάριν θοῦ, ὃν λαμβάνουσι, νὰ διαστρεβλώσωσι τὴν θείαν ἀλήθειαν, εἶνε ἀνάγκη ερον νὰ φωτίζωνται, διὰ τοιούτων θρησκευτικῶν φύλλων, οἱ ὁμογενεῖς μας. τοιοῦτο λοιπὸν πνεῦμα καὶ μὲ τοιαύτην ἀντίληψιν ἐμφανίζεται καὶ ὁ «ΕΚ- ΗΣΙΑΣΤΙΚΟΣ ΚΗΡΥΞ» ἐν Ἀμερικῇ

άψατε καὶ ἀποστείλατε τέσσαρα δολλάρια εἰς τὰ Γραφεῖα τοῦ «Ἐθνικοῦ Κή- ὸς» καὶ θὰ λάβητε τὸ περιοδικὸν τοῦτο ἐπὶ ἓν ἔτος.

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ

ΚΑΜΜΙΑ ΠΕΡΙΦΡΟΝΗΣΙΣ

Εἰς τὸν ἀγῶνά μας κατὰ τῶν ἀντιθρησκευτικῶν θεωριῶν εὐαρε οῦνται νὰ βλέπωσι «περιφρόνηση πρὸς τὶς θετικὲς ἐπιστή- ». Δὲν περιφρονοῦμεν, ὄχι, τὰς θετικὰς ἐπιστήμας, οὐδὲ παραγνω- ομεν τὴν ἀξίαν αὐτῶν διὰ τὸν βίον τὸν ἐξωτερικὸν καὶ διὰ βίον τὸν ἐσωτερικὸν τοῦ ἀτόμου καὶ τῆς κοινωνίας. Διδάχθητε διδάξατε ὅλας τὰς θετικὰς ἐπιστήμας. Ἐμβαθύνατε εἰς τὴν μελέ- τῆς φύσεως, γνωρίσατε ὅσον δύνασθε καλύτερον τοὺς νόμους ς διέποντας τὴν ὕλην, καὶ θέσατε αὐτοὺς ὅσον δύνασθε πληρέστε- εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἀνθρώπου. Ταῦτα ποιοῦντες ἐκπληροῦτε ῶς τὴν ἐντολὴν τοῦ δημιουργοῦ πρὸς τὸ πρῶτον ἀνθρώπινον ζεῦ- . «Πληρώσατε τὴν γῆν καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς». Ἀλλὰ μὴ θεο- ῆτε τὴν ὕλην καὶ τοὺς διέποντας αὐτὴν νόμους, μὴ ἀντικαθιστᾶτε δημιουργὸν διὰ τῶν δημιουργημάτων του, μὴ γίνεσθε ὅμοιοι ς ἐκείνους, περὶ τῶν ὁποίων ὁ Παῦλος λέγει, ὅτι «φάσκοντες εἶναι οὶ ἐμωράνθησαν», διότι «μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ τῷ ψεύδει καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν σαντα». Ὅταν σεῖς ὡς ἐπιστήμονες, ὡς παιδαγωγοί, ὡς εἰσηγηταὶ ιδευτικῶν προγραμμάτων, λόγῳ καὶ ἔργῳ ἀποκρούετε τὴν ἀ-

ξίαν τῆς θρησκείας ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ διακηρύττοντες, ὅτι
εἰς Θεὸν Δημιουργὸν καὶ Κυβερνήτην τοῦ Σύμπαντος πίστις εἰ
στοιχεῖον ὀπισθοδρομικὸν καὶ ὅτι ἡ πρόοδος καὶ ἡ εὐτυχία τῆς
θρωπότητος ἐξαρτᾶται ἀπὸ μόνας τὰς θετικὰς ἐπιστήμας, δικαίω
μας εἶνε νὰ σᾶς ἀντιτάξωμεν: Πλανᾶσθε πιστεύοντες, ὅτι ὁ θετ
σμός, ταὐτὸν εἰπεῖν ὁ ὑλισμός, ἠμπορεῖ νὰ ἀντικαταστήσῃ τὴν θ
σκείαν. Καὶ αὐτὸς σεῖς ὀνομάζετε «περιφρόνηση πρὸς τὶς θετικὲς
στῆμες»!

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ

Τὸ γράμμα τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Πολυτεχνείου πρὸς τὸν Μητρο
λίτην, ἀλλὰ καί, γενικώτερον, ἡ παρατηρουμένη προσπάθεια πολ
«ποῦ θέλουνε νὰ ποζάρουνε τάχα γιὰ νεωτεριστές, νὰ τὰ χτυπήσο
ὅλα καὶ νὰ τὰ ρίξουνε κάτω», προὐκάλεσε δριμείας ἐκ μέρους
«Νουμᾶ» παρατηρήσεις. «Μία τέτοια—λέγει—προσπάθεια, ὅπου
ἂν ἐμφανίζεται, δείχνει μιὰ πολὺ κούφια, ἀφιλοσόφητη ψυχή».
ὑποθέσετε ἴσως, ὅτι ἡ ἐπιτίμησις αὕτη σημαίνει ἀποδοκιμασίαν
ἀνατρεπτικῶν θεωριῶν. Ἀπατᾶσθε. Ἡ κατάκρισις ἀφορᾷ τὸ πρ
ρον τῆς ἐνεργείας. «Ὅσο—λέγει περαιτέρω ὁ «Νουμᾶς»—δὲν ἔ
μὲ τί νὰ ἀντικαταστήσῃς τὰ παλαιά, τὸ καλλίτερο ποῦ ἔ
νὰ κάνῃς εἶνε νὰ περιμένῃς ὅσο νὰ ὡριμάσῃ ἡ ἰδεολογία σου».
ἄλλας λέξεις, ὀρθὰ σκέπτεσαι κύριε Διευθυντὰ τοῦ Πολυτεχνείου, ἡ
ἐκπαίδευσις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ δὲν πρέπει νὰ ἔχῃ ἐπαφήν τινα
τὴν θρησκείαν, διότι ἡ θρησκευτικότης ἰσοδυναμεῖ μὲ τὴν ὀπισθοδ
κότητα, καὶ σεῖς οἱ ἄλλοι «νεωτερισταὶ» ποῦ θέλετε ὅλα: καὶ
σκείαν καὶ ἠθικὴν καὶ οἰκογένειαν καὶ ἐθνικὰς παραδόσεις, νὰ τὰ
πήσετε καὶ νὰ τὰ ρίξετε κάτω, ἔχετε μὲν πληρέστατα δίκαιον,
δὲν εἶνε ἀκόμη καιρός. «Ἐπὶ τέλους πρέπει νὰ τὸ καταλάβουμε—
λέγει ὁ «Νουμᾶς»—πὼς δὲν μποροῦμε νὰ μπάσουμε τὴν πρόοδο
τόπο μας μὲ τὸ στανειό».

Διὰ τῆς ἐπιτιμήσεώς του πρὸς τοὺς ὁμοϊδεάτας ὁ «Νουμᾶς»
κάμνει μίαν ἀποκάλυψιν διδακτικωτάτην. Μᾶς πληροφορεῖ, δη
ὅτι πλὴν τῶν ἀνυπομόνων ἀνατρεπτικῶν, οἵτινες ἔχουσιν ἤδη κη
τὸν πόλεμον κατὰ τῶν κρατουσῶν ἠθικῶν ἀξιῶν, ὑπάρχουν καὶ ἄ
οἱ ὁποῖοι διὰ τὸν αὐτὸν μὲν σκοπὸν τῆς τῶν πάντων ἀνατροπῆς
ζονται, ἐργάζονται δ᾽ ὅμως μὲ μέθοδον καὶ μὲ ὑπομονήν, περιμέν
«ὅσο νὰ ὡριμάσῃ ἡ ἰδεολογία» των.

ΟΧΙ ΕΘΝΙΚΗ Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ!

«Τὸ 21 δὲν εἶνε ἔργο τῆς Ἐκκλησίας» ἀναφωνεῖ ὁ «Νουμᾶς» ἀντικρούων ἀντίθετον δῆθεν ἰσχυρισμὸν τοῦ «Ἐκκλ. Κήρυκος». Ἀλλ' ἂν τὸ 21 δὲν εἶνε ἔργον τῆς Ἐκκλησίας, εἶνε πάντως ἔργον τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἐξ οὗ καὶ ἀπεκλήθη ἐθνικὴ ἐπανάστασις, ἐθνικὴ ἐξέγερσις, ἐθνικὸς ἀγών. Ὄχι, ἀπαντᾷ τὸ ὄργανον τῶν φρονίμων νεωτεριστῶν, οἵ ὁποῖοι θέλουν ὅπως αἱ ἀνατροπαὶ τῶν παλαιῶν ἠθικῶν ἀξιῶν γίνωνται μὲ σύστημα, μὲ μέθοδον καὶ μὲ ὑπομονὴν ἕως οὗ ὡριμάσει ἡ σχετικὴ ἰδεολογία. Τί εἶνε λοιπόν, ἀφοῦ δὲν εἶνε οὔτε τοῦ ἔθνους ἐπανάστασις; Ἀκούσατε καὶ μάθετε, σεῖς οἱ προσηλωμένοι ἀκόμη εἰς τὰς παλαιὰς ἀξίας «Ἡ ἐπανάσταση αὐτὴ εἶνε μία ἀστικὴ ἐπανάσταση κατὰ τοῦ τουρκικοῦ δεσποτισμοῦ ποὺ τὴν κάμανε, ὅπως καὶ τὴ γαλλικὴ τοῦ 1789, οἱ ἀστοὶ τραβώντας πρὸς τὸ μέρος τους καὶ τὰ κατώτερα στρώματα τοῦ λαοῦ μὲ τὸ ἀγκίστρι τῶν πολιτικῶν ἐλευθεριῶν». Καὶ εἰς τὴν γιγαντομαχίαν λοιπὸν τοῦ 1821, τὴν ὁποίαν ὅλος ὁ κόσμος ἐθεώρει ἕως τοῦδε ὡς ἐκδήλωσιν ἐθνικοῦ ὀργασμοῦ, ὡς ἀγῶνα ὑπὲρ ἀπολυτρώσεως ἀπὸ τοῦ βαρβάρου ξενικοῦ ζυγοῦ, ὡς δρᾶσιν πρὸς ἀποκατάστασιν ἐλευθέρου ἐθνικοῦ βίου, εἰς τὴν μυριόνεκρον αὐτὴν ὑπὲρ τῆς πατρίδος θυσίαν μιᾶς ὁλοκλήρου Φυλῆς, οἱ περὶ τὸν «Νουμᾶν» νεοέλληνες δὲν βλέπουν παρὰ μίαν μορφὴν τῆς «πάλης τῶν τάξεων». Οἱ ἀστοὶ ἔκαμαν τὴν ἐπανάστασιν χάριν τοῦ συμφέροντος τῆς τάξεώς των. Οἱ ἄλλοι, ὁ πολὺς λαός, ἐσύρθησαν εἰς τὸν ἀγῶνα «μὲ τὸ ἀγκίστρι τῶν πολιτικῶν ἐλευθεριῶν». Καὶ ἐπειδὴ ὁ ἀγὼν τοῦ 21 ἐξηκολούθησε καθ' ὅλον τὸν αἰῶνα καὶ συνεχίζεται ἀκόμη καὶ τὴν στιγμὴν ταύτην πρέπει ὅλον αὐτὸν τὸν ἀγῶνα νὰ τὸν ἐννοῶμεν ὄχι ὡς πόθον τερματίσεως τῶν δεινῶν τῶν δούλων ἀδελφῶν, ἀλλ' ὡς ἀγῶνα τῶν ἀστῶν, τραβώντων πρὸς τὸ μέρος των καὶ τὸν πολὺν λαόν, «μὲ τὸ ἀγκίστρι τῶν πολιτικῶν ἐλευθεριῶν». Δὲν ἐκπληττόμεθα διὰ τὴν τοιαύτην τοῦ ἐθνικοῦ ἀγῶνος ἐκφαύλισιν. Μᾶς τὸ λέγουν ἄλλως τε καθαρά ὅτι τὸ πρόγραμμά των εἶνε νὰ ἀνατρέψουν τὰ «παλιὰ» διὰ νὰ τὰ ἀντικαταστήσουν μὲ νέα. «Παλιὰ» δὲ εἶνε ὄχι μόνον ἡ θρησκεία, ἀλλὰ καὶ ὁ ἐθνισμὸς καὶ ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν Πατρίδα.

ΚΕΡΑΥΝΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΔΙΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ

Μαστίγωμα ἀπηνές, μαστίγωμα μέχρις αἵματος εἶνε τὸ Διάγγελμα τοῦ Ἁγιωτάτου Πατριάρχου Μόσχας καὶ πάσης Ρωσίας Τύχωνος

πρὸς τὸ Συμβούλιον τῶν λαϊκῶν ἐπιτρόπων, τῶν διεπόντων νῦν τὰς τύχας τοῦ Ρωσικοῦ λαοῦ, τὸ ὁποῖον εἴδομεν δημοσιευθὲν ἐν τῷ «Πανταίνῳ» τῆς Ἀλεξανδρείας. Ὁλόκληρον τὸ σαθρὸν οἰκοδόμημα τῆς Μπολσεβικῆς ἐπαναστάσεως, ὅλη ἡ νέα πολιτειακὴ καὶ κοινωνικὴ κατάστασις, ἣν ἐκείνη ἐνεκαίνισε, προσβάλλεται κατὰ μέτωπον ὑπὸ τοῦ Πατριαρχικοῦ Διαγγέλματος, ἀποκαλύπτοντος τὸ δυσῶδες ἕλκος τοῦ Μπολσεβικοῦ ὀργανισμοῦ. «Παρασκευάζεσθε, λέγει ὁ Πατριάρχης, νὰ ἑορτάσητε τὴν ἐπέτειον τῆς Ὀκτωβριανῆς ἐπαναστάσεως· τὸ ποταμηδὸν ὅμως ἐκχυνόμενον αἷμα τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, ἀσπλάγχνως καὶ ἀνοικτιρμόνως φονευομένων ὑμετέρᾳ ἐντολῇ, βοᾷ ἕως οὐρανοῦ καὶ ἐξαναγκάζει ἡμᾶς νὰ εἴπωμεν πικροὺς λόγους τῆς ἀληθείας». Καὶ ἡ ἀλήθεια εἶνε, ὅτι ἄλλα οἱ «ἐπίτροποι» ὑπεσχέθησαν πρὸς τὸν λαὸν καὶ ἄλλα ἐξετέλεσαν. Ἐδίδαξαν τὴν λιποταξίαν καὶ τὴν προδοσίαν τῆς πατρίδος, εἰς τὴν θέσιν τῆς ὁποίας ὑποκατέστησαν ἄψυχον *διεθνισμόν*, καὶ ἀπέσβεσαν πᾶσαν φωνὴν συνειδήσεως. Διήρεσαν τὸν λαὸν εἰς φατρίας ἀλληλομαχούσας, ἐξώθησαν αὐτὸν εἰς πρωτοφανῆ διὰ τὴν σκληρότητα ἀδελφοκτονίαν, ἀντικατέστησαν τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ διὰ μίσους, καὶ ἀντὶ εἰρήνης ἀνῆψαν τὴν φλόγα τοῦ πολέμου, τοῦ διωγμοῦ, τῆς ληστείας, τοῦ ἐκπατρισμοῦ, τῆς καθείρξεως, τοῦ τυφεκισμοῦ.

Συλλαμβάνουσι καθ' ἑκατοντάδας ἀπροστατεύτους καὶ ἀθῴους, σηπομένους ὁλοκλήρους μῆνας ἐν ταῖς εἱρκταῖς καὶ θανατουμένους ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐξετάσεως. Τιμωροῦσιν ἐπισκόπους, ἱερεῖς, μοναχούς, μοναχάς, δι' ἀόριστον καὶ συγκεχυμένην συκοφαντίαν «ἐπὶ ἀντεπαναστατικότητι», καὶ στεροῦσι τοὺς χριστιανοὺς τῆς ὑστάτης ἐπιθανατίου παραμυθίας, τῆς μεταλήψεως τῶν ἀχράντων μυστηρίων, τὰ δὲ σώματα τῶν τεθανατωμένων δὲν ἀποδίδουσι τοῖς οἰκείοις αὐτῶν, ἵνα ἐνταφιάσωσιν αὐτὰ χριστιανικῶς. Ἐμίαναν τὰς χεῖρας τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ δι' αἵματος ἀδελφικοῦ καὶ ἐξώθησαν αὐτὸν εἰς ληστείας καὶ διαρπαγὰς γαιῶν, ἐπαύλεων, ἀγροικιῶν, ἐργαστηρίων, μηχανουργείων, μηχανοστασίων, οἴκων, ποιμνίων, χρημάτων, σκευῶν, ἐπίπλων, ἐνδυμάτων. Ὑπεσχέθησαν ἐλευθερίαν. Ἀλλ' ἐλευθερία δεν εἶνε ἡ ἀτιμωρησία τῶν φόνων καὶ τῶν ληστειῶν, ὁ ἐκπατρισμὸς ὅλων οἴκων καὶ ὁ διασκορπισμὸς τῆς περιουσίας αὐτῶν εἰς τὰς ἀγυιάς, ἡ δέσμευσις τοῦ λόγου καὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ κηρύγματος, ἕνεκα τοῦ ὁποίου πολλοὶ

τολμηροὶ ἱεροκήρυκες δι' αἵματος μαρτυρικοῦ ἐπλήρωσαν τὴν τόλμην τῆς ἐκτελέσεως τοῦ καθήκοντος αὐτῶν. Ἐλευθερία δὲν εἶνε ὁ διωγμὸς τῆς πίστεως, αἱ τερατώδεις κατὰ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ συκοφαντίαι καὶ αἱ μοχθηραὶ κατὰ τῶν λειτουργῶν αὐτῆς ἐπιθέσεως καὶ χλευασμοὶ καὶ ἡ ἀποστολὴ τῶν ἐπισκόπων καὶ τῶν ἱερέων εἰς ρυπαρὰς ἐργασίας. «Ναί, — ἀναφωνεῖ ὁ Ρῶσος Πατριάρχης—ζῶμεν τὸν φρικτὸν χρόνον τῆς ἐξουσίας ὑμῶν, ἐξουσίας πόρρω ἀπεχούσης νὰ ἐξαλειφθῇ ἀπὸ τῆς ψυχῆς τοῦ λαοῦ, καθ' ὅτι ἐπεσκότισεν ἐν αὐτῇ τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐνετύπωσεν ἐν αὐτῇ τὴν εἰκόνα τοῦ θηρίου. Πληροῦνται λοιπὸν οἱ λόγοι τοῦ Προφήτου: «οἱ πόδες αὐτῶν εἰς πονηρίαν τρέχουσι· ταχεινοὶ ἐκχέαι αἷμα· οἱ διαλογισμοὶ αὐτῶν, διαλογισμοὶ ἀπὸ φόνων· σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν».

Καὶ ἐπιλέγει τὸ Πατριαρχικὸν Διάγγελμα: «Ἑορτάσατε τὴν ἐπέτειον τῆς παρουσίας ὑμῶν ἐν τῇ ἐξουσίᾳ— ἐλευθεροῦντες τοὺς ἐν φυλακαῖς καὶ εἱρκταῖς, παύοντες τὴν αἱματοχυσίαν, τοὺς βιασμούς, τὰς καταστροφάς, καὶ τὸν διωγμὸν τῆς πίστεως· τράπητε μὴ εἰς ἐρείπωσιν, ἀλλ' εἰς οἰκοδομὴν εὐταξίας καὶ νομιμότητος· δότε τῷ λαῷ τὴν ὀφειλομένην αὐτῷ καὶ ποθουμένην ἀνακούφισιν ἀπὸ ἐμφυλίου σπαραγμοῦ· «Ἄλλως παρ' ὑμῶν ἐκζητηθήσεται πᾶν αἷμα δίκαιον, ὑφ' ὑμῶν ἐκχυνόμενον» καὶ «ἀπολεῖσθε μαχαίρᾳ, ὡς μάχαιραν λαβόντες».

ΕΚ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

[Ἀνταπόκρισις]

ΕΚ ΤΡΙΠΟΛΕΩΣ

Ἡ ἐν Τριπόλει Ἱερατικὴ Σχολὴ εἶχε κατὰ τὸ Σχολικὸν ἔτος 1918-9 δύο ἀνωτέρας τάξεις, τὴν τρίτην καὶ τετάρτην, μὲ μαθητὰς (22) δύο καὶ εἴκοσι. τῶν ἄλλων προσελθόντων εἰς τὸν στρατὸν ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους. Ἀπὸ τοῦ 7βρίου τοῦ 1918 διωρίσθη διευθυντὴς ταύτης ὁ ἀρχιμ. καὶ ἱεροκήρυξ κ. Πολύκαρπος Συνοδινός, ὅστις ἐδίδασκε καὶ πάντα τῶν δύο τάξεων τὰ θεολογικὰ μαθήματα, ὡς Δογματικήν, Ἠθικήν, Ἑρμηνευτικὴν κττ. Ἡ Σχολή, λόγῳ τῆς ἀσθενείας, δὲν διέκοψεν εἰμὴ δέκα πέντε ἡμέρας. Ὁ διευθυντὴς καὶ οἱ καθηγηταὶ ἐναμίλλως εἰργάσθησαν καὶ ἐκοπίασαν πρὸς καταρτι-

σμὸν τῶν ἱεροσπουδαστῶν, οἵτινες ἦσαν κατενθουσιασμένοι. Ἡ διεύθυνσις δὲν εἶχε τὸ ἰταμὸν καὶ αὐστηρόν, ἀλλὰ συνέδεε καὶ συνεκίρνα τὴν αὐστηρότητα μὲ τὴν ἐπιείκειαν καὶ κατώρθωσε νὰ προσελκύσῃ τὴν ἀγάπην καὶ τὸν σεβασμὸν τῶν Ἱεροσπουδαστῶν. Οὗτοι ἐξήρχοντο εἰς περίπατον μετὰ τοῦ Διευθυντοῦ, ὅστις ἐλάμβανεν ἀφορμὴν νὰ διδάσκῃ παντοῖα θρησκευτικὰ καὶ κοινωνικὰ ζητήματα.

Ἀπὸ τοῦ Μαΐου παρέλαβε τὴν διεύθυνσιν ὁ ἐφημέριος τοῦ Ἱ. Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, τοῦ διευθυντοῦ διορισθέντος Τοποτηρητοῦ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας. Ἀλλὰ καὶ καθ' ὅλον τὸν μῆνα Μάϊον ἐδίδασκεν ἀμισθὶ τῇ παρακλήσει τῶν Ἱεροσπουδαστῶν καὶ τῆς Ἐφορείας.

Ἡ ἀπόλυσις τῶν μαθητῶν τῆς τετάρτης τάξεως ἐγένετο ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν ἀρχῶν καὶ ἄλλων πολιτῶν. Οἱ ἀπολυθέντες εἶνε ἐννέα. Μετὰ τὴν προσήκουσαν τελετὴν ὁ προσωρινῶς διευθύνων τὴν Σχολὴν εἶπεν ὀλίγα τινὰ περὶ τῆς Σχολῆς· κατόπιν ὁ Τοποτηρητὴς Μαντινείας-Κυνουρίας κ. Πολύκαρπος Συνοδινὸς ἀνέπτυξεν εὐγλώττως τὰ περὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ ἱεροῦ κλήρου κατὰ τοὺς χρόνους τῆς θρησκευτικῆς ψυχρότητος καὶ τῶν ἀντιχριστιανικῶν ἰδεῶν· ἔδωκε δὲ τὰς δεούσας ὑποθήκας πρὸς τούτους.

Ὁ ἀπόφοιτος ἱεροσπουδαστὴς Διονύσιος Καμπᾶς εὐχαρίστησε τὴν Ἐφορείαν καὶ τὸν τέως διευθυντήν· οὕτω δὲ ἔληξεν ἡ ὡραία τελετὴ μὲ τὰς ὡραιοτέρας ἐντυπώσεις.

Ἡ Σχολὴ ἔχει ἀνάγκην ὀργανώσεως τελειοτέρας καὶ περὶ τούτου προσεχῶς θὰ γράψωμεν ἐν τῷ «Ἐκκλησ. Κήρυκι».

ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ

— Ὁ Ἱεροκήρυξ κ. Β. Εὐθυμίου δημοσιεύει ἐν τῷ «Ἱερῷ Πολυκάρπῳ» Σμύρνης ὡραῖον μνημόσυνον τοῦ μάρτυρος Ἀρχιμανδρίτου Παυλίδου, τὸν μαρτυρικώτατον τῶν θανάτων ὑποστάντος ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων τοῦ καθήκοντος.

«Τὸ αἷμα αὐτοῦ — γράφει — ἀναμιχθὲν μὲ τὸ αἷμα τόσων μαρτύρων τοῦ Ἑλληνισμοῦ, θὰ καταπνίξῃ ἀναμφιβόλως τὴν Λερναίαν Ὕδραν τῆς τυραννίας.

Τὸ δὲ ὄνομά του χρυσοῖς γράμμασι θὰ εἶνε γεγραμμένον εἰς τὰς δέλτους τῆς νεωτέρας μας ἱστορίας».

Ἐπὶ διήμερον σχεδὸν ἀπὸ τῆς νυκτὸς τῆς παρελθούσης Κυριακῆς οἱ ἐργάται ἀπήργησαν, προβαλόντες αἰτήματα εἰς τὴν Κυβέρνησιν.

Ἡ Κυβέρνησις ὅμως δραστηριώτατα μέτρα λαβοῦσα ὑπεχρέωσε πάντας νὰ

ἐπανέλθωσιν εἰς τὰς ἐργασίας των καὶ οὕτως ἡ ἀπεργία ἀπέτυχε τοῦ σκοποῦ της.

Ἡ κοινωνία σύσσωμος ἐξηγέρθη κατὰ τῶν ξένων πρὸς τὰ ἑλληνικὰ πράγματα ὑποκινητῶν τῶν ἐργατῶν, ὁ δὲ τύπος δριμύτατα ἐκάκισε τοὺς αὐτόχρημα ἀντεθνικοὺς ἐκμεταλλευτάς.

Εἶνε ἀνάγκη νὰ ἀντιληφθῇ ἐπὶ τέλους ἡ ἐργατικὴ τάξις ὅτι οἱ ὑποκινηταὶ τῶν ἐργατῶν εἶνε ἐχθροὶ καὶ τῆς ἑλληνικῆς πατρίδος καὶ αὐτῶν τούτων.

Οὔτε εἶνε τιμητικὸν καὶ ἀξιοπρεπὲς δι' αὐτοὺς μηδὲ νὰ γνωρίζωσι κἂν τὴν αἰτίαν καὶ τὸν σκοπόν, διὰ τὰ ὁποῖα ἐξωθοῦνται εἰς ἀπεργίαν,—κατὰ τὴν ἰδίαν των ὁμολογίαν καὶ νὰ ἄγωνται ὡς πρόβατα ὑπὸ ἰδιοτελῶν δημοκόπων ἑβραϊκῆς καταγωγῆς καὶ νοοτροπίας.

—Ἀπόπειραι γενικῆς ἀπεργίας ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐν Ἰταλίᾳ ἐματαιώθησαν ἢ ἀπεσοβήθησαν κατὰ τὰς ἐκεῖθεν εἰδήσεις.

— Ἡ παρισινὴ ἔκδοσις τῆς «Νταίϊλυ Μαίϊλ» δριμύτατα ἐπιτίθεται κατὰ τῆς ἀδικίας τῶν κατ' αὐτὰς ἐπιδεικνυόντων συμπαθείας πρὸς τοὺς Βουλγάρους προκειμένης τῆς λύσεως τοῦ Θρακικοῦ ζητήματος.

Ὑπεραμύνεται δὲ τῆς ἑνώσεως τῆς Θράκης μετὰ τῆς Ἑλλάδος ὡς τῆς μόνης δικαίας τοῦ ζητήματος λύσεως.

— Πρὸς ἐπιτυχίαν ἑνότητος ἐν τῇ διοικήσει τῶν ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ στρατευμάτων, ὑπὸ τῶν Συμμάχων διωρίσθη στρατιωτικὸς αὐτῆς διοικητὴς ὁ Ἄγγλος στρατηγὸς Ἄλλεμπυ.

— Ἐν Ἀγγλίᾳ πραγματοποιεῖται ἕνωσις τῶν μεσαίων κοινωνικῶν τάξεων πρὸς περιφρούρησιν τῶν συμφερόντων των, ἀδικουμένων ἐκ τοῦ μεταξὺ τοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν ἐργατῶν ἀγῶνος.

Πράγματι δέ, ὡς κατήντησαν τὴν σήμερον τὰ πράγματα, αἱ ἐν τοῖς πλείστοις ἐξωφρενικαὶ ἀξιώσεις τῶν ἐργατῶν ἐκσπῶσι κατὰ τῆς μέσης κοινωνικῆς τάξεως, ἥτις διὰ τοῦτο περιάγεται εἰς ἀδιέξοδον.

Πνεῦμα δικαιοσύνης πρέπει νὰ κρατήσῃ δι' ἁπάσας τὰς βαθμίδας τῆς κοινωνικῆς κλίμακος, ἵνα κρατηθῇ λογικὴ ἰσορροπία καὶ ἀποσοβηθῶσιν ἀγῶνες δι' ὅλους ἐπιβλαβεῖς.

— Εἴδησις ἐκ Θράκης ἀναφέρει, ὅτι οἱ Βούλγαροι ἔκαυσαν τὸ παρὰ τὴν Ἀδριανούπολιν χωρίον Σουφλί, φονεύσαντες πλείστους Ἕλληνας.

Πῶς νὰ φανῶσιν οἱ ἄνθρωποι ἀνώτεροι ἑαυτῶν καὶ κατώτεροι τῶν ὁμοτέχνων των Τούρκων;

— Ὁ τῆς Γενεύης τύπος βεβαιοῖ, ὅτι οἱ εἰς τὴν Βουλγαρίαν ἐπιβληθησόμενοι ὑπὸ τῆς Συμμαχικῆς Διασκέψεως ὅροι θὰ εἶνε ἐξαιρετικῶς αὐστηροί.

Θὰ ὑποχρεωθῇ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὰ πρὸ τῶν Βαλκανικῶν πολέμων σύνορά της.

Αἱ ἐφημερίδες θὰ ἐκυριολέκτουν περισσότερον, ἐὰν ἀντὶ τῆς λέξεως «αὐστηροὶ» μετεχειρίζοντο τὴν λέξιν «δίκαιοι».

— Ὁ «Ἐθνικὸς Κήρυξ» τῆς Νέας Ὑόρκης ἀναφέρει, ὅτι ἀπεβίωσε καὶ ἡ γηραιὰ σύζυγος τοῦ μόλις πρό τινος θανόντος Ἀρχιεπισκόπου Νέας Ὑόρκης Greer.

Ἐπειδὴ ἦτο ἀσθενὴς ἀπὸ ἔτους, εἶχεν ἀποκρυβῆ ἀπ' αὐτῆς ὁ θάνατος τοῦ πολιοῦ συντρόφου τοῦ βίου της· φαίνεται δ' ὅτι ὅταν τὸν ἔμαθεν ἐπεδεινώθη ἡ κατάστασίς της, καὶ οὕτως ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν τὸν ἠκολούθησεν.

— Αἱ πέντε Ἐπισκοπαί, τὰς ὁποίας ὁ ἐν Λονδίνῳ ἡμέτερος ἀνταποκριτὴς ἀναφέρει ὡς χηρευούσας ἐν τῇ Ἀγγλικανικῇ Ἐκκλησίᾳ, συνεπείᾳ παραιτήσεως τῶν οἰκείων Ἐπισκόπων, εἶνε αἱ ἑξῆς:

Τῆς Chester, τῆς Oxford τῆς Truro, τῆς Lincoln καὶ τῆς St. Albans.

Ἐπ' ἴσης ὁ «Guardian» τοῦ Λονδίνου ἀναγράφει τὴν παραίτησιν τοῦ τῆς Ἀμερικανικῆς Ἐπισκοπιανῆς Ἐκκλησίας Ἐπισκόπου τῆς Delaware Σεβ. Dr. Kinsman, οὗ τὸ ὄνομα ἀπαντῶσιν οἱ ἀναγνῶσταί μας ἐν ταῖς δημοσιευομέναις θεολογικαῖς συζητήσεσι

= Ὁ «Χρόνος» τῶν Παρισίων δημοσιεύει στατιστικὴν τῶν ἐκ τοῦ πολέμου εἰς ἄνδρας ἀπωλειῶν τῶν μεγαλυτέρων ἐκ τῶν ἐμπολέμων Κρατῶν.

Ἡ Γαλλία ἐπὶ συνόλου 8.410.0.0 ἐπιστρατευθέντων ἀπώλεσεν ἐν ὅλῳ 1.355.000 ἤτοι 16 %.

Ἡ Ἀγγλία ἔσχεν ἀπωλείας 1 νεκρὸν ἐπὶ 66 κατοίκων, ἡ Ἰταλία 1 νεκρὸν ἐπὶ 75 κατοίκων.

Ἡ Γερμανία ἀπώλεσε περὶ τὰ 2 ἑκατομμύρια στρατοῦ, ἤτοι 1 νεκρὸν ἐπὶ 35 κατοίκων.

Ἡ Αὐστροουγγαρία ἔσχε νεκροὺς περὶ τὸ 1 ἑκατομμύριον, ἤτοι 1 νεκρὸν ἐπὶ 50 κατοίκων.

Ἡ Ρωσία 1 νεκρὸν ἐπὶ 107 κατοίκων, καὶ ἡ Ἀμερικὴ 1 νεκρὸν ἐπι πληθυσμοῦ 2 000 (μὲ ἀπωλείας 51 000).

Ὥστε τὰς βαρυτέρας ἀπωλείας ἔσχεν ἡ Γαλλία, μετ' αὐτὴν ἡ Γερμανία, καὶ τὰς μικροτέρας ἡ Ἀμερική.

ΧΡΟΝΙΚΑ

—Τῇ παρελθούσῃ Τετάρτῃ τὴν Α. Σ. τὸν Μητροπολίτην ἐπεσκέφθη ὁ Ἄγγλος ταγματάρχης κ. F. R. J. Duckworth, διαπρεπὴς ἐπιστήμων, Καθηγητὴς χρηματίσας τοῦ ἐν Λονδίνῳ Eton College, ὑπηρετήσας δ' ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐν τῷ Ἀγγλικῷ στρατῷ κατὰ τὰ τελευταῖα τρία ἔτη, καὶ νῦν προεδρεύων τοῦ Καθηγητικοῦ Συλλόγου τῆς ἐν Spetsas Δημοσίας Σχολῆς. Τὸν ἐπισκέπτην μετὰ τῆς ἐριτίμου αὐτοῦ συζύγου συνέστησε διὰ θερμῆς ἐπιστολῆς πρὸς τὸν Σεβασμιώτατον ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Καντερβουρίας.

Ἀνώτατον Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον.— Ἀσχοληθὲν τὸ Ἀνώτατον Ἐκκλ. Δικαστήριον ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως τοῦ Σ. ἐπισκόπου Ὕδρας καὶ Σπετσῶν κ. Προκοπίου, ἐξέδωκε τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ, δι' ἧς ἐκήρυξεν αὐτὸν ἔκπτωτον τῆς Ἐπισκοπῆς

Ἱερατικὸς Σύνδεσμος Θεσσαλονίκης.— Ἐν τῷ τελευταίῳ τεύχει «Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ» ἀνέγνωμεν ἔκθεσιν τῶν πεπραγμένων τοῦ «Ἱερατ. Συνδέσμου» τῆς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, τοῦ ἱδρυθέντος ὑπὸ τοῦ Π. Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ. Γενναδίου. Ἐκ τῆς ἐκθέσεως ταύτης μανθάνομεν, ὅτι σκοπὸς τοῦ Συνδέσμου εἶνε ἡ ἀρτιωτέρα πνευματικὴ μόρφωσις τῶν μελῶν του, ἡ ἐπιδίωξις τῆς ἠθικοθρησκευτικῆς διαπλάσεως τῶν χριστιανῶν τῆς ἐπαρχίας, καὶ ἡ ὑλικὴ ὑποστήριξις τῶν μελῶν τοῦ Συνδέσμου. Πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ τριπλοῦ τούτου σκοποῦ καταβάλλεται πᾶσα ἐνέργεια, ἐλπίζεται δὲ ἡ ἐν καιρῷ συστηματικωτέρα ὀργάνωσις τοῦ Συνδέσμου, ἵνα οὕτω λυσιτελέστερον ἐκπληρώσῃ τὴν ἀποστολὴν αὐτοῦ.

Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων. — Ὁ «Πάνταινος» Ἀλεξανδρείας πληροφορεῖται ἐξ Ἱεροσολύμων, ὅτι τινὲς τῶν ἰθαγενῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν, προβάντες εἰς διαδήλωσιν, κατέλαβον αὐθαιρέτως τὸ Νοσοκομεῖον τοῦ Π. Τάφου καὶ τὴν μονὴν τοῦ ἁγ. Σπυρίδωνος ἅτινα καὶ μετέτρεψαν εἰς ἰδίας κατοικίας, προφασιζόμενοι ὅτι στεροῦνται κατοικιῶν. Εἰς τὰς διαμαρτυρίας τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας ἐδόθη παρὰ τῶν ἐπιτοπίων Ἀρχῶν ἀπάντησις νὰ διεκδικήσῃ πρὸ τῶν δικαστηρίων τὰ συμφέροντα αὐτῆς.

Σερβικὴ Ἐκκλησιαστικὴ Ἀποστολὴ εἰς Κωνσταντινούπολιν. — Ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία τοῦ ἡνωμένου Βασιλείου τῶν Σέρβων Κροατῶν καὶ Σλοβένων, ἀνακηρύξασα τὴν ἑνότητα αὐτῆς ἐν συνελεύσει τῶν ἀρχιερέων πάντων τῶν τέως αὐτοκεφάλων ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν τῆς σερβικῆς ἐθνότητος, ἀπεφάσισε νὰ ἀποστείλῃ πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον εἰδικὴν

Ἐπιτροπὴν πρὸς διαπραγμάτευσιν καὶ λύσιν διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων ἀφορώντων εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Σερβίας

Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη, ἀναχωρήσασα ἤδη διὰ τὴν Κων)πολιν, ἀποτελεῖται ἐκ τῶν κ. κ. *Πάντα Γαβρήλοβιτς*, διπλωματικοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ Βασιλείου τῶν Σέρβων, Κροατῶν καὶ Σλοβένων ἐν Κων)πόλει, ὡς Προέδρου, Δρος *Τσέδα Μήτροβιτς*, καθηγητοῦ τοῦ κανονικοῦ δικαίου ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Βελιγραδίου, *Στέβα Δημητρίεβιτς*, πρωθιερέως καὶ σχολάρχου τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς τῆς Πρεσρένης, *Τεμκο Πόποβιτς* βουλευτοῦ, *Δρος Σάββα Λιουμπιμπράτιτς* βουλευτοῦ, καὶ *Δρ Αἰμιλιανοῦ Πιπέρκοβιτς* διακόνου καὶ καθηγητοῦ. Ἡ ἐν λόγῳ ἐπιτροπὴ θὰ διαπραγματευθῇ μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχίου τὴν ἔκδοσιν *Συνοδικοῦ Τόμου* περὶ χειραφετήσεως τμημάτων τινῶν τοῦ Σερβικοῦ Κράτους, διατελούντων εἰσέτι ἐκκλησιαστικῶς ὑπὸ τὴν κανονικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Πατριαρχείου Κων)πόλεως, καὶ περὶ ἀναγνωρίσεως τῆς ἑνότητος τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τοῦ Βασιλείου τῶν Σέρβων, Κροατῶν καὶ Σλοβένων. Πλὴν τούτου ἡ Ἐπιτροπὴ θὰ διαπραγματευθῇ μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τὴν ἀνασύστασιν τοῦ ἀρχαίου *Σερβικοῦ Πατριαρχείου τοῦ Πεκίου*, τὸ ὁποῖον, ὡς γνωστόν, κατηργήθη ὁριστικῶς ὑπὸ τῶν Τούρκων κατὰ 1776.

Τὸ Σερβικὸν Πατριαρχεῖον θὰ περιλαμβάνῃ εἰς μίαν πανσερβικὴν ἐκκλησιαστικὴν ἕνωσιν τὴν μέχρι τοῦδε αὐτοκέφαλον Σερβικὴν Ἐκκλησίαν, καὶ τὰς ἕως τοῦ νῦν αὐτοκεφάλους ἐκκλησίας τοῦ Κάρλοβιτς, τοῦ Μαυροβουνίου, τὰς Δαλματικὰς ἐπαρχίας τῆς τέως ὑπὸ τὴν Αὐστρίαν ὀρθοδόξου ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ Πατριαρχείου χειραφετηθησομένων Μητροπόλεων τῆς Σερβικῆς Μακεδονίας, τῆς Βοσνίας καὶ τῆς Ἐρζεγοβίνης. Κατὰ ταῦτα, διὰ τῆς πανσερβικῆς ἑνώσεως ἐλαττοῦται κατὰ τρεῖς ὁ ἀριθμὸς τῶν ἕως τοῦδε αὐτοκεφάλων ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν.

Εἰσφοραὶ ἐκ δίσκου ὑπὲρ τοῦ Οἴκου Τυφλῶν. — Ὁ τῆς Εὐαγγελιστρίας Ἀσπροπύργου δρ. 25, ὁ τοῦ ἁγ. Δημητρίου Ἀσπροπύργου δρ. 22, ὁ τῆς Μεταμορφώσεως Κιάτου δρ. 80, ὁ τῶν Ταξιαρχῶν Πολυγώνου δρχ. 50, ὁ τοῦ ἁγ. Δημητρίου (Ψυρρῆ) δρχ. 50, ὁ τῆς ἁγ. Εἰρήνης Ἀθηνῶν δραχ. 88, ὁ τῆς Ῥόμβης δρχ. 20,65, ὁ τῆς ἁγ. Τριάδος Πειραιῶς δρ. 150, ὁ τοῦ Προφ. Ἠλιοῦ Πειραιῶς δρ. 91, ὁ τοῦ ἁγ. Κωνσταντίνου Πειραιῶς δρ. 80, ὁ τῆς Ἀναστάσεως (Νεκροταφεῖον Πειραιῶς) δρ. 30,50, ὁ τοῦ ἁγ. Γεωργίου Κερατσινίου δρ. 17, ὁ Ναὸς Φουρνᾶ δρ. 15, ὁ τῶν Μαζεΐκων δρ. 11,25, ὁ τοῦ Καρνεσίου δρ. 40, ὁ τῶν Εἰσοδ. τῶν Ἀμπελακίων Σαλαμῖνος δρ. 45, ὁ Ναὸς Σπάτα δρ. 117, ὁ τοῦ Α΄ Νεκροταφ. Ἀθηνῶν δρ. 61, ὁ τῆς ἁγ. Ζώνης δρ. 100, ὁ τοῦ ἁγ. Νικολάου τοῦ Πτωχοκομείου δρ. 59,10, ὁ τῆς Εὐαγγελιστριας Καλυβίων δρ. 15, ὁ τοῦ ἁγ. Ἐλευθερίου Ἄρεως δρ. 65, ὁ τοῦ ἁγ. Ἰωάννου Γαργαρέτας δρ. 34, οἱ τοῦ ἁγ. Φιλίππου καὶ Βλασσαροῦς δρ. 15, αἱ μαθήτριαι τοῦ Κυριακοῦ Σχολείου Ἄρεως δρ. 20, ὁ ναὸς τῆς ἁγ. Φωτεινῆς Ἀθηνῶν δρ. 102, ὁ τῆς Μεταμορφώσεως (Λεωφ. Συγγροῦ) δρ. 38, ὁ τοῦ ἁγ. Παντελεήμονος (Ἰλισοῦ) δρ. 22, ὁ τοῦ ἁγ. Ἀθανασίου (Θησείου) δρ. 41, ὁ τῆς Κοιμήσ. τῆς Θεοτόκου Χασιᾶς δρ. 11, ὁ κ. Ν. Κ. Ἀναγνωστόπουλος δρ. 25, ὁ τοῦ ἁγ. Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου δρ. 213 καὶ 55.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αἰδ. Γ. Βλάχῳ, Τοποτηρητῇ ἐπισκ. Κεφαλληνίας. Ἐλήφθη ἡ ἐπιταγὴ τῶν 357 δραχ. Εὐχαριστοῦντες θερμῶς διὰ τοὺς καλοὺς καὶ εὐγενεῖς λόγους σας, ἐλπίζομεν ὅτι καὶ αἱ παραιτέρω ὑπὲρ τοῦ περιοδικοῦ ἐνέργειαί σας τὴν αὐτὴν ἐπιτυχίαν θὰ ἔχωσιν. — ***Αἰδ. Βασιλ. Βέλλιῳ***, Τερπίτσαν. Συνδρομὴ ναοῦ ἁγ. Γεωργίου ἐλήφθη· εὐχαριστοῦμεν. — ***Ἀρχιμ. Ἱερ. Καρελλᾷ***, Τοποτηρητῇ ἐπισκ. Μεσσίας. Ἐπιταγὴ δραχ. 255 ἐλήφθη· θερμὰς εὐχαριστίας. — *Ἀρχιμ. Πολ. Συνοδινῷ*, Τοποτηρητῇ ἐπισκ. Μαντινείας καὶ Κυνουρίας. Ἐλήφθησαν δραχ. 210· εὐχαριστοῦμεν θερμῶς. Αἱ ἀποδείξεις ἐστάλησαν τῷ ἐπισκ. ἐπιτρόπῳ Λεωνιδίου αἰδ. οἰκονόμῳ Ἰω. Νικολέσῃ. — *Ἀρχιμ. Κωνστ. Βαλιάδῃ*, Lausanne. Ἐλήφθησαν

δραχμ. 100· θερμῶς εὐχαριστοῦμεν.—*Ἀρχιμ. Θεοφ. Παπακωνσταντίνου*, Λάρισαν. Δραχ. 45 ἐλήφθησαν· εὐχαριστοῦμεν.—*Αἰδ. Σπυρ. Ρουπακιώτῃ*, Ἀθάνη.—*Ἐκκλ. συμβ. ναοῦ ἁγ. Ἀθανασίου*, Γαλατσάδων. Συνδρομὴ ἐλήφθη· εὐχαριστοῦμεν.—*Αἰδ. Ν. Μαρκέλλῳ*, Σοφικόν. Αἱ δύο συνδρομαὶ ἐλήφθησαν· εὐχαριστοῦμεν. Ἐλπίζομεν, ὅτι θὰ φροντίσητε καὶ διὰ τὰς λοιπάς.

ΡΙΖΑΡΕΙΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Τὸ Διοικητ. Συμβούλιον τῆς Σχολῆς προκηρύσσει διαγωνισμὸν πρὸς πλήρωσιν μιᾶς κενῆς θέσεως ὑποτρόφου ἐν τῇ Ριζαρείῳ Σχολῇ τῆς κληρονομίας Δ. Στίνη, εἰς ὃν γίνονται δεκτοὶ μαθηταὶ ἐκ γονέων *γνησίας καταγωγῆς Ἀθηναίων*, ἔχοντες καὶ ἅπαντα τὰ ὑπὸ τοῦ ὀργανισμοῦ ἀπαιτούμενα προσόντα. Πληροφορίαι παρέχονται εἰς τὴν Σχολήν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 29 Ἰουνίου 1919.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου)

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον τῆς ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Ξηροχωρίου Ἰ. Μονῆς Ἠλια

Προκηρύττει ὅτι

Τὴν 14ην Ἰουλίου ἐ. ἔ. ἡμέραν Κυριακὴν ἐκτίθενται εἰς πλειοδοτικὴν ἐπαναληπτικὴν δημοπρασίαν α) 65 αἶγες διαφόρου ἡλικίας ἀντὶ 41 δρ. ἑκάστη, β) 4 τράγοι 4 ἐτῶν ἀντὶ 81 δρ. ἕκαστος, γ) 11 τράγοι 2 ἐτῶν ἀντὶ 31 δρ. ἕκαστος, καὶ δ) 44 ἐρίφια ἑνὸς ἔτους ἀντὶ 26 δρ. ἕκαστον, καὶ συμφώνως τῆς ἀρχικῆς διακηρύξεώς μας.

Ἡ δημοπρασία ἐνεργηθήσεται ἐν Ἰστιαίᾳ

Ἐν Ἰ. Μονῇ Ἤλια τῇ 1 Ἰουλίου 1919.

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον.

ΕΝ ΑΜΕΡΙΚΗ ἀντιπρόσωπος τοῦ «Ἐκκλησ. Κήρυκος» εἶνε ὁ «Ἐθνικὸς Κῆρυξ» τῆς Νέας Ὑόρκης. Παρακαλοῦνται, ἑπομένως, οἱ ἐν Ἀμερικῇ θέλοντες νὰ ἐγγραφῶσι συνδρομηταὶ εἰς τὸν «Ἐκκλησ. Κήρυκα», ὅπως εἴτε διὰ τὴν καταβολὴν τῆς συνδρομῆς των, εἴτε δι᾽ αἴτησιν ἀποστολῆς φύλλων τοῦ «Ε. Κ.», ἀπευθύνωνται πρὸς τὴν Διαχείρισιν τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος», ἥτις καὶ δικαιοῦται ἀνθ᾽ ἡμῶν νὰ ἐκδίδῃ τὰς πρὸς εἴσπραξιν ἀποδείξεις.

Ἡ διεύθυνσις τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» εἶνε: «National Herald» 136—140 W. 26th St. New York City.

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ: Ἐν Ἑλλάδι δρχ. 15,
» » Ἐξωτερικοῦ δρχ. 20.
Ἕκαστον τεῦχος δρχ. 0.35.
Γραμματεύς: Δρ ΠΑΡΘΕΝΙΟΣ ΠΟΛΑΚΗΣ

Διευθυντὴς ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ
Τακτικὸς Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου.
Γραφεῖα ἐν τῇ ἱ. Μητροπόλει Ἀθηνῶν.
Ὥρα ἐντεύξεων 5—6. μ. μ.

Ἀπευθυντέον διὰ πᾶσαν αἴτησιν, ἀνακοίνωσιν καὶ δι᾽ ἐμβάσματα συνδρομῶν: Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ «Ἐκκλησ. Κήρυκος».